

RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

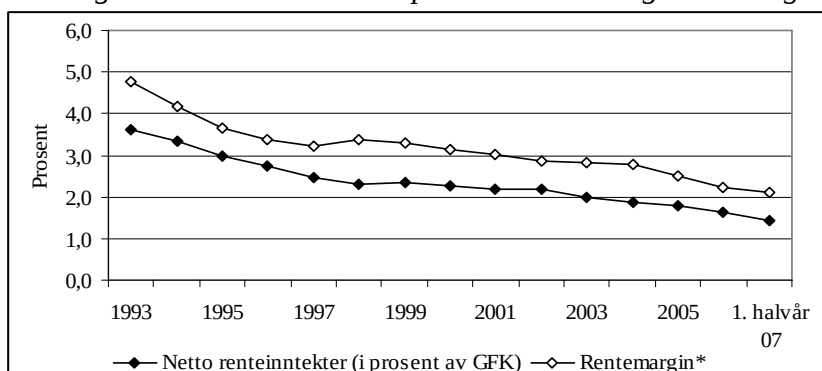
1. halvår 2007

Foreløpige tall¹

1. Hovedinntrykk	2
2. Makroøkonomisk bakgrunn	4
3. Strukturen i finansmarkedet	6
4. Banker	12
5. Finansieringsforetak	17
6. Livsforsikringsselskaper	24
7. Pensjonskasser	29
8. Skadeforsikringsselskaper	31

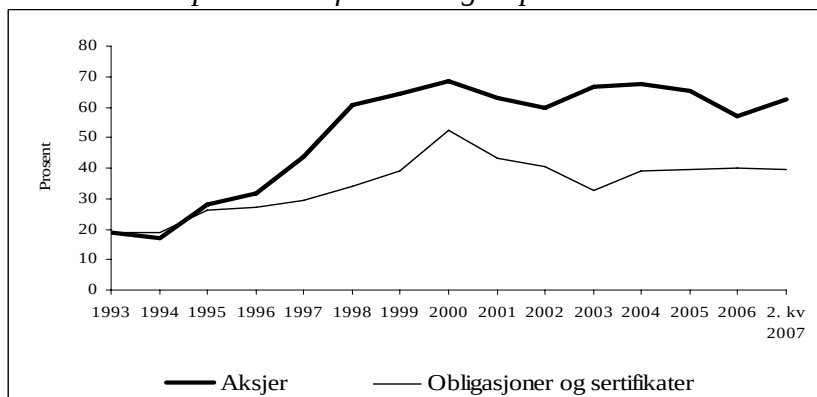
VEDLEGG: TABELLER

Utvikling i netto renteinntekter i prosent av GFK og rentemarginer

pr. 31.03.2007

Utvikling i livsforsikringsselskapenes aksje- og obligasjonsbeholdning (omløp) i prosent av forvaltningskapitalen

¹ Alle tall i rapporten er pr. 16. august 2007

* alle tall i rapporten pr. 16. august 2007

1. HOVEDINNTRYKK

Aktiviteten i norsk økonomi er fortsatt høy, med sterk vekst innen både vare- og tjenesteproduksjon. Arbeidsmarkedet er stramt med registrert ledighet på kun 2,1 prosent ved utgangen av juli. Oppgangen i aksjemarkedene var sterkere i Norge enn internasjonalt i første halvår 2007. Oslo Børs hadde en oppgang på 15,4 prosent mens verdensindeksen økte med 7 prosent. Fra utgangen av juni til 16. august har det vært nedgang på børsene både i Norge og internasjonalt med h.h.v. 13,4 prosent og 8,3 prosent. Fra utgangen av 2006 til utgangen av juni 2007 har de lange norske rentene (10 årig statsobligasjonsrente) økt med 0,8 prosentpoeng til 5,1 prosent. Tilsvarende renter i USA økte med 0,6 prosentpoeng til 5,0 prosent i samme periode, mens de lange rentene i euroområdet økte med 0,6 prosentpoeng til 4,6 prosent. Fra utgangen av juni frem til 16. august har det vært en svak nedgang i norske lange renter på 0,3 prosentpoeng, mens lange amerikanske og euro renter har gått ned h.h.v. 0,4 og 0,3 prosentpoeng. Hittil i 2007 har Norges Bank økt styringsrenten med 0,25 prosentpoeng fem ganger til 4,75 prosent. Innenlandsk kreditt til publikum viste fortsatt sterk vekst på 14,7 prosent siste år. Målt ved utgangen av juni var veksten i utlån til husholdningene fortsatt høy med årsvekst på 12,1 prosent, mens veksten i utlån til innenlandske foretak var hele 20,9 prosent. Veksten i boligpriser har avtatt noe siden toppen i januar 2007. 12-måneders vekst i prisene på bolig var 11,3 prosent ved utgangen av juli, mot 19 prosent i januar.

Bankene hadde samlet et resultat før skatt på 12,9 mrd. kroner, 0,3 mrd. kroner høyere enn i første halvår 2006. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) var dette en nedgang på 0,20 prosentpoeng til 1,08 prosent. Egenkapitalavkastningen falt i samme periode fra 16,8 prosent til 15,1 prosent. Netto renteinntekter i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) fortsatte å falle. Etter en lang periode med netto inntektsføring av tidligere tap på utlån hadde flere banker i første halvår 2007 bokførte tap, men tapene var fortsatt svært lave, 48 mill. kroner. De største bankene (som utgjør 89 prosent av bankenes samlede forvaltningskapital) har avlagt regnskap etter IFRS i første halvår 2007.

Bankenes sterke vekst i utlån fortsatte i 2007. Utlån til kunder økte med 13,5 prosent siste år, men vekstraten er påvirket av overføringer av utlån fra bank til kredittforetak. Samlet vekst i utlån for banker og boligkredittforetak var 15,9 prosent. Utlån til personkunder økte med nær 9 prosent siste år. Inkludert boligkredittforetakene var veksten 13,6 prosent. Den sterke utlåningen til foretak har fortsatt, og veksten i utlån til norske næringslivskunder var hele 25 prosent. Sterk innskuddsvekst, 16,2 prosent, økte bankenes innskuddsdekning av utlån. Volum av misligholdte engasjementer viste fortsatt reduksjon sammenlignet med samme periode i 2006. Endring i innskuddsdekning og mislighold må også sees i sammenheng med overføringer av lån mellom bank og kredittforetak. Seks banker benyttet IRB metoden for beregning av kapital i andre kvartal. I perioden 2007-2009 skal IRB-bankene ha ansvarlig kapital som minst tilsvarer h.h.v. 95, 90 og 80 prosent av minstekravet for kapital etter Basel I. Fire mindre banker benytter standardmetoden under Basel 2. Øvrige banker rapporterer kapitaldekningen fortsatt etter Basel 1, og kjernekapitaldekningen for disse falt med 1,0 prosentpoeng til 12,0 prosent sammenlignet med utgangen av andre kvartal 2006.

Finansieringsselskapene hadde et resultat av ordinær drift på 860 mill. kroner, en økning på 108 mill. kroner sammenlignet med første halvår 2006. I forhold til GFK innebar dette en nedgang på 0,12 prosentpoeng til 1,75 prosent. I forhold til forvaltningskapitalen falt netto renteinntekter. Bokførte tap på utlån var noe lavere enn i tilsvarende periode i 2006. Misligholdte lån har økt sammenlignet med 1. halvår 2006, noe som tilsier at tapene kan øke i tiden fremover. Selskapene hadde fortsatt sterk vekst i utlån, og utlån til kunder økte med 20,3

prosent siste 12-måneder, som var noe høyere vekst enn ved utgangen av 2006. For selskaper som driver med forbruksfinansiering var veksten i utlån 17,7 prosent, mot 15,9 prosent ved utgangen av 2006. Kjernekapitaldekningen for finansieringsselskapene samlet var 9,1 prosent, en nedgang på 0,2 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av andre kvartal 2006.

Kredittforetakenes resultat av ordinær drift var 556 mill. kroner, 91 mill. kroner høyere enn i første halvår 2006. I forhold til GFK var resultatet tilnærmet uendret. Utlån til kunder økte med 37 prosent siste 12 måneder. Korrigert for porteføljeoverføringer mellom bank og kredittforetak var veksten 13 prosent. Seks av elleve kredittforetak rapporterte kapitaldekning etter Basel I i andre kvartal 2007, og for disse falt kjernekapitaldekningen fra 9,4 prosent til 7,9 prosent siste år.

Livsforsikringsselskapenes verdijusterte kapitalavkastning var 9,4 prosent i første halvår 2007, mot 4,5 prosent i tilsvarende periode i fjor. Betydelig sterkere oppgang på Oslo Børs i første halvår 2007 enn i 2006 bidro til økt kapitalavkastning.. For hele 2006 hadde livsforsikringsselskapene en verdijustert kapitalavkastning på 7,9 prosent. Resultat før tildeling til kunder og skatt var 16,2 mrd. kroner. Kursreguleringsfondet økte med 3 mrd. kroner slik at verdijustert resultat ble 19,3 mrd. kroner. I første halvår 2006 var det en nedgang i kursreguleringsfondet på 5,2 mrd. kroner, og verdijustert resultat var 3,9 mrd. kroner.

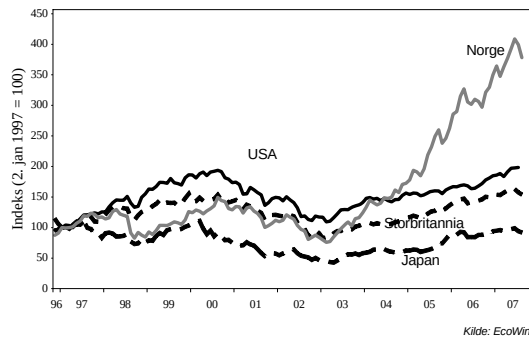
Aksjeandelen har økt med 3 prosentpoeng siden utgangen av 2006, og utgjorde 29 prosent, ved utgangen av andre kvartal. Sertifikater og obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 20,7 prosent, en nedgang på 4,4 prosentpoeng i samme periode. Obligasjoner ”holdt til forfall” utgjorde 21,9 prosent, en betydelig reduksjon sammenlignet med utgangen av året da slike obligasjoner utgjorde 27,3 prosent. Sammenlignet med utgangen av 2006 har bufferkapitalen økt med 1,6 mrd. kroner, og utgjorde 7,9 prosent av forvaltningskapitalen.

Pensjonskassene hadde samlet en verdijustert avkastning på 9,0 prosent. Avkastningen var 9,9 prosent i de private pensjonskassene og 7,2 prosent i de kommunale pensjonskassene. Relativt høyere aksjeeksponering i balansen og større andel norske aksjer i porteføljen førte til at den verdijusterte avkastningen i private pensjonskasser ble høyere enn avkastningen i kommunale pensjonskasser og livsforsikringsselskapene. Pensjonskassenes bufferkapital var 21,6 mrd. kroner som tilsvarte 17 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av andre kvartal 2007. Dette er et betydelig høyere nivå enn for livsforsikringsselskapene.

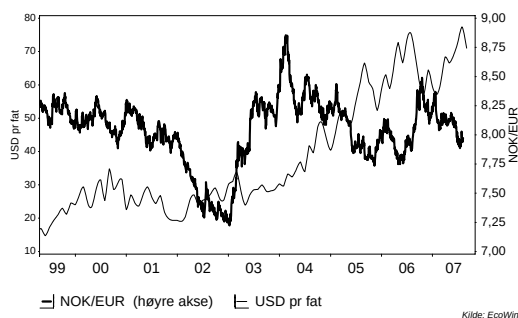
Resultat av ordinær drift i **skadeforsikringsselskapene** var 2,4 mrd. kroner, en økning på 343 mill. kroner sammenlignet med første halvår 2007. Betydelig økning i finansinntektene mer enn oppveiet nedgangen i selskapenes tekniske resultat. Samlet hadde selskapene en combined ratio på 98,4 prosent mot 94,1 prosent i samme periode i fjor. Skadeprosenten økte som følge av markert vekst i erstatningskostnadene kombinert med en mer moderat vekst i premieinntektene. Driftskostnadene var uendret sammenlignet med første kvartal i fjor.

I de største **skadeforsikringskonsernene** var også teknisk resultat svakere enn i første halvår 2006, men betydelig økning i finansinntektene bidro likevel til at resultat av ordinær virksomhet økte fra 1,5 mrd. kroner i første halvår 2006 til 2,1 mrd. kroner i første halvår 2007. Premieinntektene økte kun med 1,6 prosent siste år, mens erstatningskostnadene økte med 5,7 prosent i samme periode. Det var samtidig nedgang i forsikringsrelaterte driftskostnader på nær 1 prosent. Samlet var det en relativt sterkere økning i skadeprosenten enn nedgang i kostnadsprosenten slik at combined ratio steg med 2,4 prosentpoeng til 97,8 prosent. Egenkapitalavkastningen i de tre største skadeforsikringskonsernene økte fra 16,7 prosent i første halvår 2006 til 19,9 prosent.

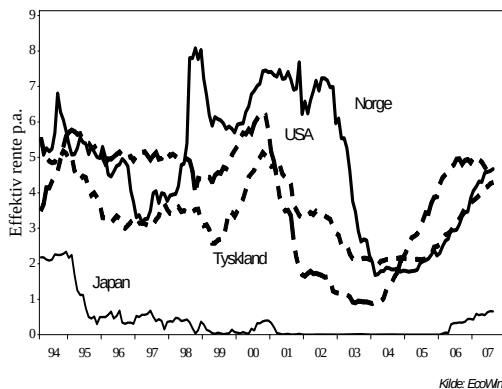
Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

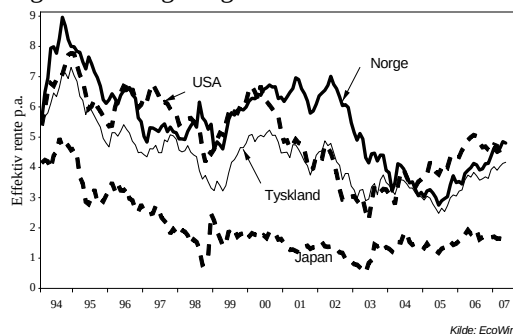
Figur 2.2: Oljepris og kroner pr. euro

Figur 2.3: Kortsiktig rentenivå

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

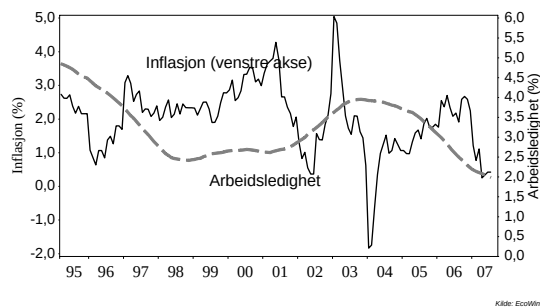
Aksjemarkedene økte også gjennom andre kvartal etter en korreksjon i markedene i mars. Markedene i eurosonen økte med 6,4 prosent, mens MS Verdensindeksen steg 5,7 prosent. Til sammenligning steg S&P 500-indeksen i USA med 5,7 prosent i samme periode. Det kinesiske markedet steg også kraftig i perioden med vekst på over 20 prosent. Hovedindeksen på Oslo Børs fortsatte sin gunstige utvikling gjennom andre kvartal i år med en økning på omlag 10 prosent. Dette må ses i lys av fortsatt høye oljepriser, kombinert med norsk høykonjunktur i perioden. Aksjemarkedene har imidlertid vært preget av uro i den senere tid med større korreksjoner i markedene, grunnet vedvarende problemer i kredittmarkedene, hovedsaklig subprimemarkedet i USA. MS Verdensindeksen sank med 8,3 prosent fra utgangen av andre kvartal til 16. august. Hovedindeksen på Oslo Børs sank 13,4 prosent i samme periode, forsterket av svingninger i oljeprisen.

Som følge av den milde vinteren var oljeprisen relativt lav i begynnelsen av 2007. Ved utgangen av juni var oljeprisen igjen oppe i rundt 70 dollar pr. fat. Etter et nivå nærmere 80 dollar pr. fat ved utgangen av juli, har usikkerhet knyttet til olje- og bensinlagrene i USA ført til noe nedgang i oljeprisen i begynnelsen av august, men den er fortsatt på et relativt høyt nivå. Kronekursen styrket seg handelsveid med 1,8 prosent i andre kvartal. Kronen styrket seg mot både dollar og euro, men sterkest mot dollar.

Veksten i internasjonal økonomi ser ut til å fortsette i 2007. Særlig gjelder dette for euroområdet og høyvekstlandene i Asia. IMF's vekstprognoser for disse landene har blitt revidert opp i forhold til tall publisert i april i år. Det forventes at aktiviteten opprettholdes på et høyt nivå fremover. Vekstprognosene for Kina viser tosfifret BNP vekst for 2007 og 2008. For USA er vekstanslaget revidert ned med 0,2 prosentpoeng til 2 prosent. Foreløpige nasjonalregnskapstall for USA viser en økning i BNP på 3,4 prosent i andre kvartal regnet som årlig rate, opp fra 0,6 prosent i første kvartal. Økning i offentlige utgifter og redusert import var de viktigste bidragene til veksten.

I USA besluttet sentralbanken i begynnelsen av august å holde styringsrenten uendret på 5,25 prosent. Den europeiske sentralbanken hevet renten til 4,0 prosent i juni og Bank of England hevet renten til 5,75 prosent i juli. Norges Bank økte renten med 0,25 prosentpoeng i mai, juni og august, til 4,75 prosent. Renten på 10-årige statsobligasjoner i USA økte gjennom andre kvartal fra 4,65 prosent i ved utgangen av mars til 5,02 prosent ved utgangen av juni. Tilsvarende renter i euroområdet og Norge økte med henholdsvis 49 og 50 punkter i perioden, til 4,57 og 5,12 prosent. Fra utgangen av juni og frem til 10. august har imidlertid de lange rentene i USA, euroområdet og Norge falt noe.

Figur 2.5: Inflasjon (KPI) og arbeidsledighet

Produksjonen i norsk økonomi fortsatte i høyt tempo i første kvartal 2007. Ifølge sesongjusterte tall fra kvartalsvis nasjonalregnskap økte BNP for Fastlands-Norge med 1,4 prosent fra fjerde kvartal, og det var sterk vekst i både vare- og tjenesteproduksjon. Totalt BNP steg i samme periode med 0,7 prosent, opp fra 0,3 prosent i fjerde kvartal 2006. Lavere utvinning av olje- og gass bidro til at vekst i totalt BNP var lavere enn for Fastlands-Norge.

Konjunkturbarometeret for industrien viser merkbart vekst i produksjonsvolum og sysselsetting i andre kvartal 2007. Ordrebeholdningen er høyere enn samme periode i 2006 og gjenspeiler økt ordretilgang både i hjemme- og eksportmarkedet. Gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse lå uendret fra første kvartal på 85 prosent, et høyt nivå historisk sett. Et flertall av de spurte industrilederne i undersøkelsen oppfatter utsiktene på kort sikt som bedre, men kapasitetsbeskrankninger synes imidlertid å utgjøre en stadig større begrensning for produksjonen i industrien.

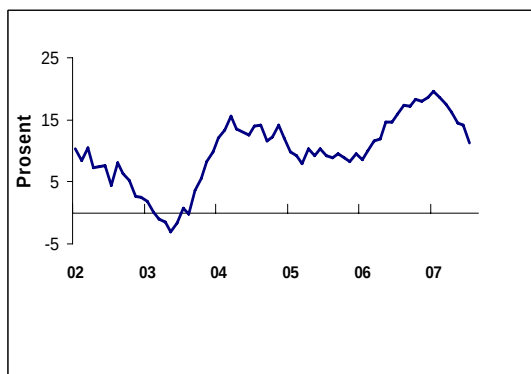
Temperaturen i arbeidsmarkedet er fortsatt høy, men arbeidsledigheten gikk noe opp etter å ha falt siden oktober 2005. Ved utgangen av juli i år var den registrerte arbeidsledigheten fra NAV på 2,1 prosent. Ifølge sesongjusterte tall fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) utgjorde ledigheten 2,5 prosent av arbeidsstyrken i juni 2007.

Konsumprisindeksen (KPI) økte med 0,4 prosent fra juli 2006 til juli 2007, uendret fra måneden før. Prisveksten dempes blant annet som følge av fall i priser på klær og elektrisitet. Tilsvarende vekst for konsumprisindeksen justert for avgifter og uten energivarer (KPI-JAE) var på 1,4 prosent, opp 0,1 prosentpoeng fra juni.

Tall fra Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF) viser at boligprisveksten har avtatt siden toppen i januar 2007. Justert for sesongvariasjoner sank boligprisene med 0,3 prosent i juli. Sammenlignet med juli 2006 var veksten 11,3 prosent, ned fra 14,2 prosent i juni. Korrigeret for inflasjon viser beregninger fra NEF at boligprisene er 220 prosent høyere enn forrige bunnår (1992) og 82 prosent høyere enn forrige toppår (1987).

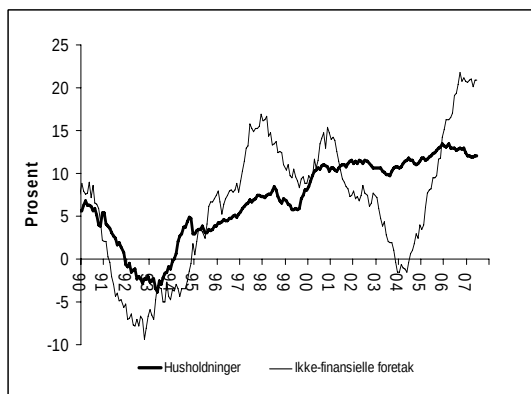
Temperaturen i kredittmarkedet er fortsatt høy. Tolv månedersveksten for innenlandsk kreditt til husholdninger, foretak og kommuner (K2) var 14,7 prosent ved utgangen av juni 2007, ned fra 14,8 i mai. Årsveksten i kreditt til husholdningene var 12,1 prosent, og tilsvarende kredittvekst for ikke-finansielle foretak var hele 20,9 prosent. Publikums samlede bruttogjeld (K3) økte med 16,5 prosent fra mai 2006 og frem til mai 2007. Samlet var tolv månedersveksten i K3 til Fastlands-Norge 15,4 prosent i mai, mot 15,0 prosent måneden før.

Figur 2.6: Boligpriser: 12-månedersvekst

Kilde: NEF, EFF, ECON og Finn.no

Figur 2.7: Vekst i innenlandsk kreditt til husholdninger og ikke-finansielle foretak.

Kilde: Norges Bank

3. STRUKTUREN I FINANSMARKEDET

Større strukturendringer hittil i 2007

Bank: I april godkjente Finansdepartementet søknadene fra både Gjensidige og Kaupthing om å utvide eierskapet i Storebrand til inntil 20 prosent hver. Kaupthing har i ettertid kjøpt seg opp til nær 20 prosent. Den islandske finansinstitusjonen Exista, som er største aksjonær i Kaupthing Bank, økte eierandelen i Storebrand i begynnelsen av august og eier nå 5,6 prosent av aksjene i Storebrand.

Sparebanken Vest har sammen med Fana Sparebank, Sparebanken Øst og Helgeland Sparebank søkt om å etablere et livsforsikringsselskap og et skadeforsikringsselskap med hovedkontor i Bergen. Forsikringsselskapene skal eies 100 prosent av et holdningsselskap som vil ha følgende eierfordeling: Sparebanken Vest 49,99 prosent, Sparebanken Øst 26 prosent, Fana Sparebank 14,0 prosent og Helgeland Sparebank 10 prosent.

Kredittilsynet har i brev av 30. mai 2007 anbefalt overfor Finansdepartementet at det gis tillatelse til at Pareto Privat AS kan etablere forretningsbank, PBank AS, eiet av blant annet Pareto AS. Banken vil ha sitt hovedkontor i Oslo, og vil rette sin virksomhet mot større privatkunder og deres selskaper. Banken vil ha et særlig fokus på verdipapir- og prosjektfinansiering, samt formidling av spare- og investeringsprodukter. Kredittilsynet har i forbindelse med etableringen særlig vurdert Pareto AS som innehaver av kvalifisert eierandel, og har tilrådd en eierandel på inntil 20 prosent i banken.

Kredittilsynet har i brev av 27. juni 2007 anbefalt overfor Finansdepartementet at Bank Norwegian AS får konsesjon som forretningsbank. Bank Norwegian skal drive ordinær bankvirksomhet og tilby tradisjonelle banktjenester retta mot personmarknaden. Bank Norwegian sine produkt vil bli distribuerte via Internett. Flyselskapet Norwegian Air Shuttle ASA vil ha en eierandel på inntil 20 prosent i banken.

Gjennom sitt deleide datterselskap DnB NORD har DnB NOR kjøpt opp 91,9 prosent av aksjene i den polske banken BISE Bank. BISE Bank ble inkludert i konsernregnskapet i andre kvartal 2007.

Fokus Bank ble filial av Danske Bank med virkning fra 1. april 2007

Sparebanken Telespar endret 15 mai 2007 navnet til Fornebu Sparebank (Fornebubanken).

Finansieringsforetak: DnB NOR Finans kjøper SEB Finans sin virksomhet innen bilfinansiering via forhandlere, ÅF Bil. DnB NOR Finans kjøper også SEB Finans sin portefølje av billån. Transaksjonen ventes å bli slutført i løpet av andre kvartal 2007.

Skadeforsikring: Med virkning fra etter 30. juni i år endrer Vesta navn til TrygVesta i Norge. Samtidig omdannes selskapet til filial i det nordiske TrygVesta-konsernet.

Strukturen i det norske finansmarkedet

Forvaltningskapitalen i DnB NOR utgjorde om lag en tredjedel av totalt forvaltet kapital i banker, finansieringsforetak, verdipapirfond og forsikring. Med unntak av skadeforsikring, har DnB NOR virksomhet innen alle bransjer, og er den største aktøren innen bankvirksomhet, livsforsikring, verdipapirforvaltning og markedet for finansieringselskaper.

Svenske finanskonsernet Nordea er representert i Norge gjennom datterbanken, Nordea Bank Norge som har datterselskapene Norgeskreditt og Nordea Finans. Samlet er Nordea den nest største finansgrupperingen i Norge med en markedsandel på 10 prosent i finansmarkedet. Sparebank 1-alliansen med 22 banker og Terra-gruppen med 78 banker har markedsandeler på h.h.v. 9 og 3 prosent.

Tabell 3.1. Strukturen i det norske finansmarkedet målt i prosent av forvaltningskapital*

Prosent	Bank	Finansierings-selskap	Kreditt-foretak	Verdipapir-fond	Skade-forsikring	Livs-forsikring	Sum konsern
DnB NOR**	39	23	9	23	0	33	32
Nordea	14	8	4	7	0	6	10
Spbank 1-alliansen***	12	6	2	13	31	0	10
Storebrand	1	0	0	11	1	25	5
Terra-gruppen***	5	1	1	1	5	0	4
Sum finansgrupper	72	37	17	55	37	64	61
Øvrige selskaper	28	63	83	45	63	36	39
Totalt marked****	100	100	100	100	100	100	100

*Sum gruppe er sum av forvaltningskapital i de ulike bransjer og vil avvike fra konsernens egne konsernregnskap.

**Inkl. Nordlandsbanken

*** For Sparebank 1 – gruppen og Terra – gruppen er eierbankene inkludert i markedsandelene

****I sum total marked inngår utenlandske institusjoners filialer i Norge.

De utenlandske aktørene har betydelig markedsandeler i det norske finansmarkedet, både gjennom etableringer av filialer og datterselskaper. Utenlandsandelen er særlig høy blant finansieringsselskapene. I skadeforsikringsmarkedet er det særlig det svenske skadeforsikringsselskapet If og det danske selskapet Vesta som har en betydelig markedsandel. I bankmarkedet har de utlandske aktørene de siste årene vært svært ekspansive i utlånsmarkedet, og økt markedsandelen gjennom sterk utlånsvekst. Fokus Bank ble omdannet til filial fra 1. april 2007, og markedsandelen til filialene har dermed økt på bekostning av utenlandske datterselskaper.

Tabell 3.2. Utenlandske datterselskaper og filialers markedsandeler i det norske finansmarkedet målt i forvaltningskapital*

Prosent	Bank	Finansierings-selskap	Kreditt-foretak	Skade-forsikring	Livs-forsikring
Utenlandske datterselskaper	16	43	1	14	6
Utenlandske filialer	16	23	8	20	1
Sum utenlandske	32	66	10	34	7
Norske institusjoner	68	34	90	66	93

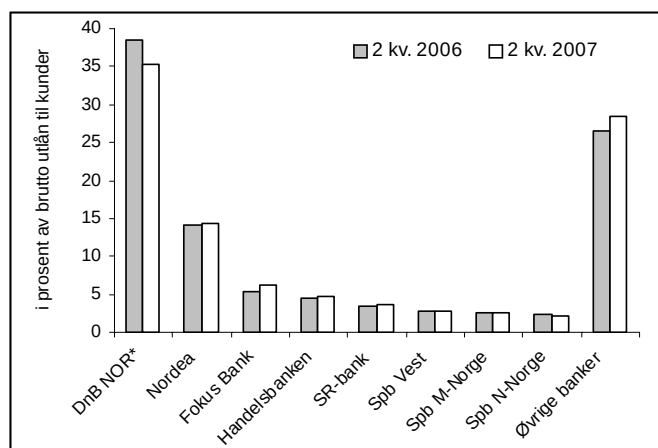
* Grenseoverskridende virksomhet er ikke inkludert

Strukturen i de ulike bransjer i det norske finansmarkedet

Banker

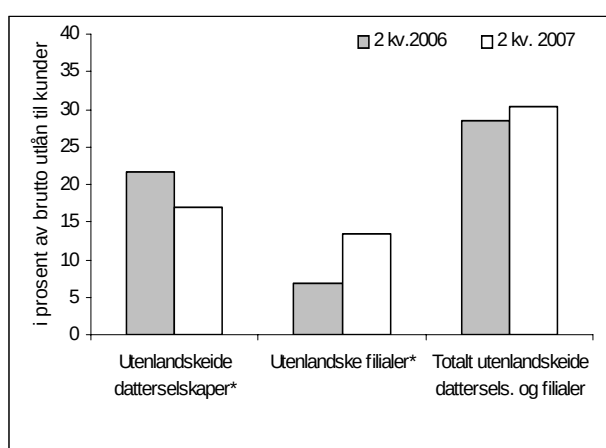
I utlånsmarkedet står DnB NOR for 35 prosent av utlånene til kunder, en nedgang på 3 prosentpoeng i forhold til samme periode i fjor. De største utenlandske filialene i Norge, Fokus Bank og Handelsbanken, og Nordea Bank Norge har økt markedsandelen noe sammenlignet med i fjor. Samlet har utenlandskeide datterselskaper og utenlandske filialer økt andelen i utlånsmarkedet med 2 prosentpoeng siste år.

Figur 3.1. Markedsandeler målt i brutto utlån til kunder

* Inkludert Nordlandsbanken

Figur 3.2. Utenlandske aktørers markedsandeler målt i brutto utlån til kunder

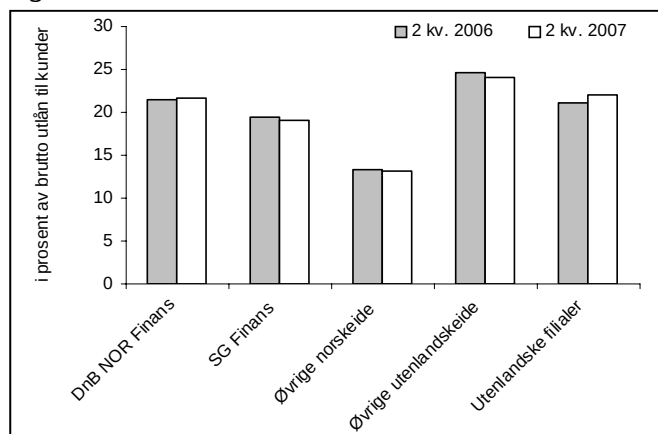

* Fokus Bank ble omdannet fra utenlandskeid datterselskap til utenlandsk filial fra 1. april 2007

Finansieringsselskaper

DnB NOR Finans og SG Finans AS er de største finansieringsselskapene med markedsandeler på om lag 20 prosent målt i brutto utlån til kunder. DnB NOR Finans er et datterselskap i DnB NOR konsernet, mens SG Finans AS er heleid datterselskap av Société Générale Group. Det er i tillegg 13 øvrige norskeide finansieringsselskaper, 17 utenlandskeide datterselskaper og 20 utenlandske filialer blant finanseiringsselskapene i Norge. Mens øvrige utenlandske aktørene, både filialer og datterselskaper, har til sammen en markedsandel målt i brutto utlån til kunder på om lag 45 prosent, er markedsandelen til øvrige norskeide selskaper kun 13 prosent. Markedsandelene har vært stabile siste året.

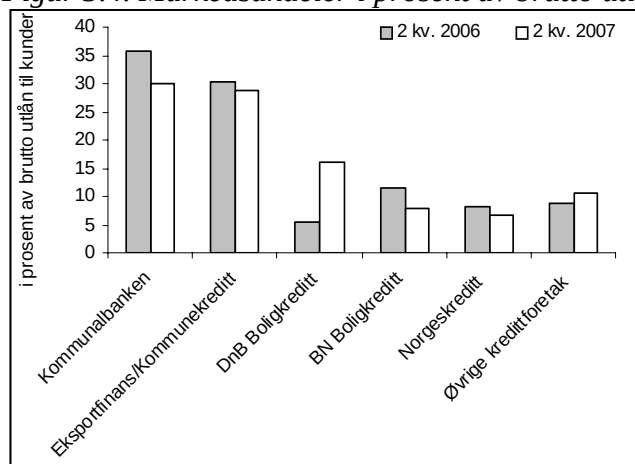
Figur 3.3. Markedsandeler målt i brutto utlån til kunder

Kredittforetak

Det er totalt 11 kredittforetak i det norske markedet, hvor av 7 selskaper tilbyr i hovedsak bolig- og næringslån. Det er kun etablert en utenlandsk filial. Kommunalbanken og Eksportfinans/Kommunekreditt som eies av Eksportfinans har høyest markedsandel på om lag 30 prosent.

Figur 3.4. Markedsandeler i prosent av brutto utlån til kunder

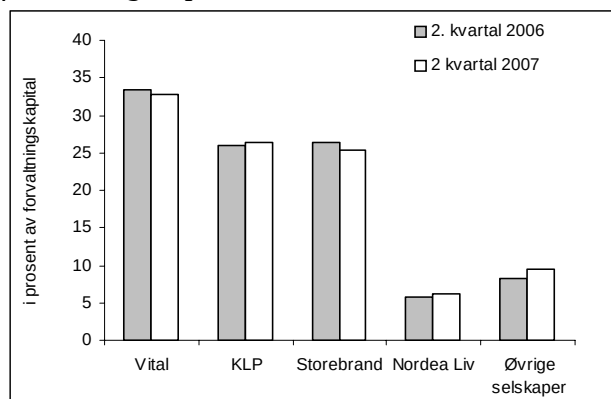

Livsforsikringsselskaper

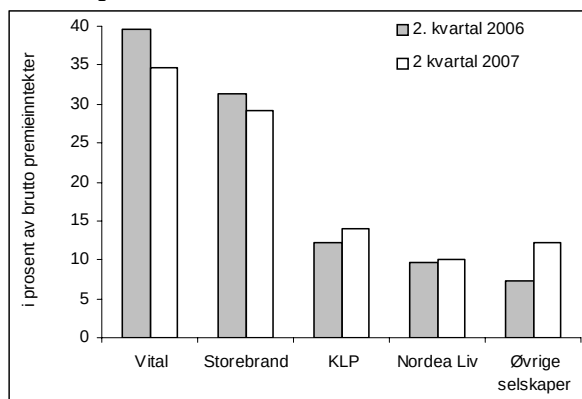
Det er ti livsforsikringsselskaper i det norske markedet, hvor forvaltningskapitalen i de tre største, Vital Forsikring, Storebrand Livsforsikring og KLP utgjør om lag 85 prosent av samlet forvaltningskapital. Nordea Liv, som er et utenlandsk livsforsikringsselskap, hadde en markedsandel på 10 prosent ved utgangen av andre kvartal.

Både Vital Forsikring og Storebrand Livsforsikring har hatt nedgang i markedsandel målt både i forhold til forvaltningskapital og brutto premieinntekter. Sparebank 1- Livsforsikring har hatt betydelig økning i premieinntektene i første halvår, som har bidratt til å øke markedsandelen målt i forhold til brutto premieinntekter.

Figur 3.6 Markedsandeler målt i prosent av forvaltningskapital

Figur 3.7. Markedsandel målt i prosent av brutto premieinntekter

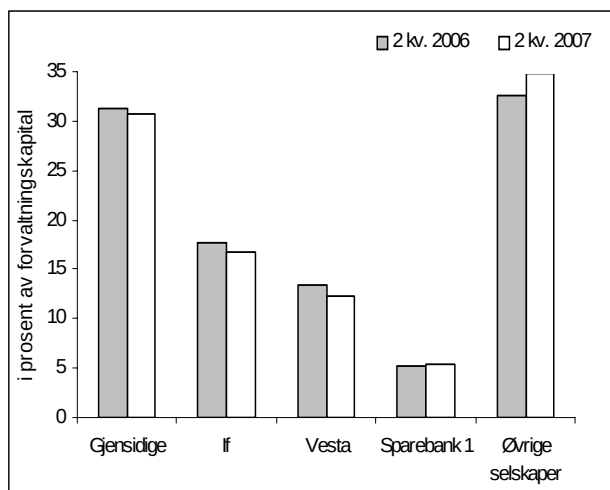

Skadeforsikringsselskaper

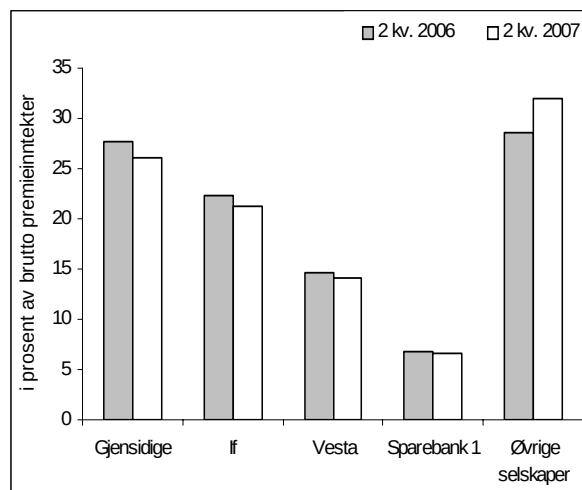
I skadeforsikringsmarkedet er det over 50 aktører som tilbyr skadeforsikring. Hoveddelen av de små skadeforsikringsselskapene er sjøforsikringsselskaper og captives.

De fire største aktørene, Gjensidige Forsikring, If, Vesta Skadeforsikring og Sparebank 1 Skadeforsikring hadde samlet en markedsandel i prosent av forvaltningskapitalen på nær 60 prosent ved utgangen av andre kvartal 2007. Av øvrige selskaper i skadeforsikringsmarkedet er Captives den største gruppen med om lag 14 prosent av forvaltningskapitalen.

Figur 3.8. Markedsandeler målt i prosent av forvaltningskapital

Figur 3.9. Markedsandel målt i prosent av brutto premieinntekter

4. BANKER

- Nettorenten under press som følge av lavere marginer
- Sterk volumvekst bidrar til inntektsøkning
- Fortsatt lave tap, men tilbakeføringene av tidligere tap reduseres

Kapittelet tar for seg utviklingen i banker som er norske juridiske enheter, dvs. utenlandsk eide datterbanker er inkludert i tallene. Det gis i tillegg en kort presentasjon av utviklingen i filialer av utenlandske banker i Norge. Tallene er foreløpige, og gjelder morbank. Vekstrater er 12-måneders, dersom ikke annet er oppgitt. Når resultatposter sees i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), eller utlån, er prosentatsene annualisert om ikke annet er oppgitt.

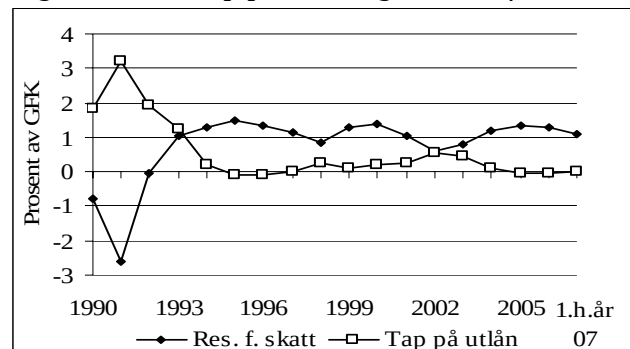
Banker som utgjør 89 prosent av bankmarkedet målt i forvaltningskapital, har benyttet adgangen til å avlegge regnskapet etter nye internasjonale regnskapsstandarder, IFRS, for første halvår. For bankene som har avlagt regnskapet etter IFRS er det i hovedsak regnskapsføringen av de finansielle instrumentene som får størst effekt i resultatregnskapet, ettersom større del av eiendelene og forpliktelsene enn tidligere vurderes til virkelig verdi, og netto gevinster/tap føres direkte over resultatet. De ulike regnskapsreglene vanskeliggjør aggregering av bankenes resultater, men i tabell 4.1 presenteres samlet resultat på hovedposter. Banker som har gått over til IFRS er pliktige til å omarbeide regnskapet for tilsvarende periode i 2006, så tallene er sammenlignbare fra i fjor til i år.

Norske banker oppnådde i første halvår et godt resultat før skatt, på tross av at det var en nedgang fra året før målt i forhold til GFK. De siste årenes høye tilbakeføringer av tidligere utlånstap har ikke fortsatt i 2007, selv om nivået på nye tap fremdeles er lavt.

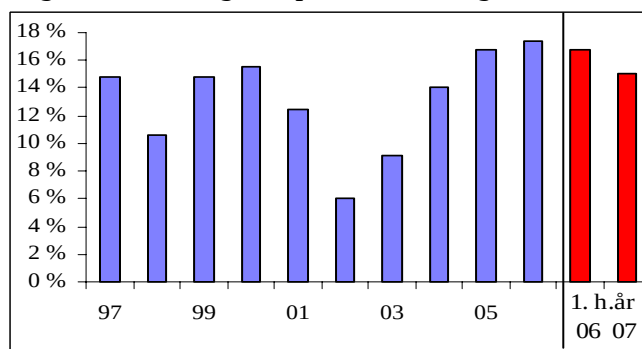
Tabell 4.1 Resultat for samtlige norske banker²

	1. halvår 07		1. halvår 06		2006	
	Mill. kr.	i % GFK	Mill. kr.	i % GFK	Mill. kr.	i % GFK
Netto renteinntekter	17 285	1,44	16 187	1,65	35 395	1,62
Andre inntekter	9 143	0,76	8 160	0,83	18 183	0,83
herav netto kursgev. oml.midler/fin.eiendeler vurdert til virkelig verdi	2 919	0,24	2 442	0,25	3 954	0,18
Andre kostnader	13 527	1,13	12 647	1,29	28 167	1,29
herav lønn og personalkostnader	7 769	0,65	7 113	0,72	14 596	0,67
Resultat før tap på utlån	12 901	1,08	11 700	1,19	25 411	1,16
Bokførte tap på utlån	48	0,00	-699	-0,07	-1 453	-0,07
Gev/tap verdipapirer lang sikt	20	0,00	15	0,00	1 211	0,06
Verdifall på ikke fin.ei. og ei. ikke vurdert til virkelig verdi	-12	0,00	-154	-0,02	-	-
Resultat før skatt	12 885	1,08	12 568	1,28	28 075	1,28
Skattekostnad	3 371	0,28	3 111	0,32	6 979	0,32
Resultat etter skatt	9 514	0,79	9 457	0,96	21 096	0,96
Egenkapitalavkastning	15,1		16,8		17,4	

Figur 4.1 Tap på utlån og resultat før skatt

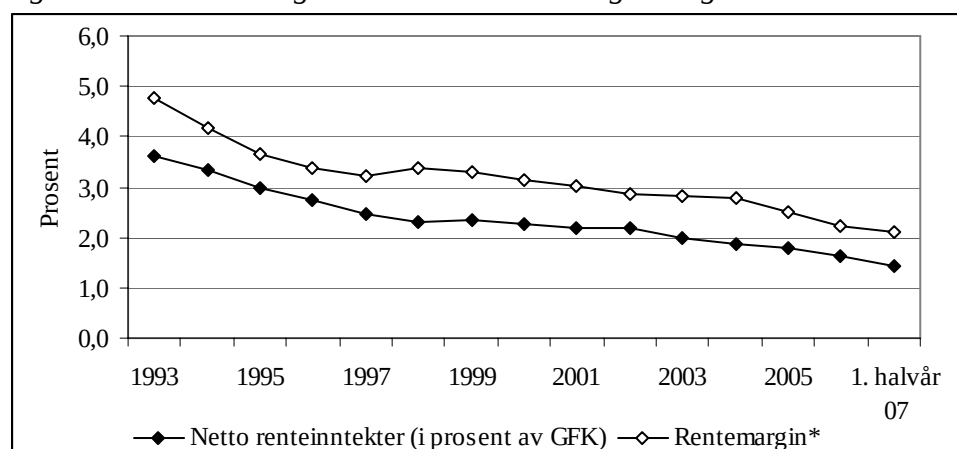
Figur 4.2 Egenkapitalavkastning

² Tallene for året 2006 er etter NGAAP for samtlige banker

Bankenes totale *netto renteinntekter* var 7 prosent høyere enn i første halvår 2006. Høy volumvekst og sterk konkurranse bidro derimot til at nettorenten sank betydelig i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), fra 1,65 til 1,44 prosent.

Figur 4.3 Utviklingen i bankenes rentemarginer og netto renteinntekter

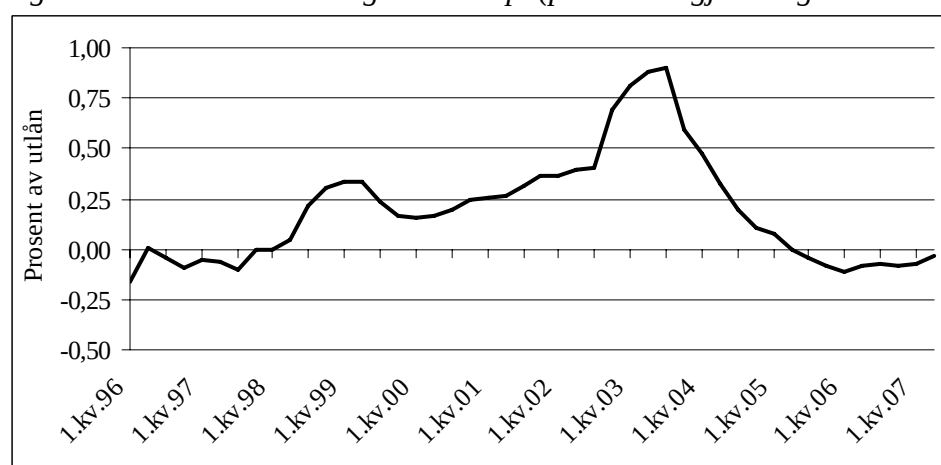

* Siste rentemargininstall er pr. 31.03.2007

For andre inntekter er det særlig verdiendringer på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi, under IFRS, som har økt fra i fjor. Driftskostnadene steg med 7 prosent fra året før, noe som ga en betraktelig reduksjon sammenlignet med GFK. Høyest vekst var det i lønnskostnader, som steg med 9 prosent. Etter betydelig netto tilbakeføringer i første halvår 2006 hadde bankene samlet marginalt netto tap på utlån i første halvår. Bankenes resultat før skatt var 3 prosent høyere enn ett år tidligere, men dette ga en reduksjon i forhold til GFK fra 1,28 til 1,08 prosent. Egenkapitalavkastningen sank fra 16,8 til 15,1 prosent.

I andre kvartal isolert hadde bankene netto tap på utlån på 109 mill. kroner. Nivået på tap var derfor fortsatt svært lavt (svarende til 0,01 prosent av utlån). Andre kvartal er det første kvartelet siden 1. kvartal 2005 hvor bankene samlet sett ikke hadde netto tilbakeføringer av tidligere tap. Den svært gunstige tapssituasjonen de siste årene har vært en viktig forklaringsfaktor til de gode resultatene disse årene.

Figur 4.4 12 måneders glidende tap (prosent av gj.snittlige brutto utlån til kunder)

Som for resultatposter er det ikke uproblematisk å slå sammen balanseposter for IFRS-banker og banker som følger NGAAP, som følge av at ulike verddivurderingsprinsipper for balansepostene benyttes i de to regnskapsregelverkene. Når det gjelder finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi vil endringen i balanseført verdi inkludere effekten av

endrede markedspriser i tillegg til endring i volum som følge av engasjementer/plasseringer som kommer til, eller går ut, i løpet av perioden.

Tabell 4.2 Balanseposter for samtlige norske banker

	30.06.07	30.06.06	
	Mill.kr.	Mill.kr.	vekst i %
Forvaltningskapital	2 522 828	2 118 275	19,1
Brutto utlån til kunder	1 847 389	1 628 161	13,5
..herav brutto utlån vurdert til amortisert kost	1 683 064	1 492 509	12,8
Tapsnedskrivninger på utlån vurdert til amortisert kost	6 779	8 481	-20,1
herav individ. tapsnedskr.	3 660	4 679	-21,8
herav gruppenedskrivning	3 119	3 803	-18,0
..herav brutto utlån vurdert til virkelig verdi	164 325	135 651	21,1
Justering av virkelig verdi som følge av markedsrisiko	-795	368	
Justering av virkelig verdi som følge av kredittrisiko	4	4	
Innskudd fra kunder	1 182 209	1 017 117	16,2
Gjeld ved utst. av verdipapirer	553 924	484 060	14,4
Brutto misligholdte lån	10 274	11 997	-14,4
Netto misligholdte lån	7 378	8 478	-13,0
Tapsnedskr. i % av brutto utlån vurdert til amortisert kost	0,4	0,6	
Gruppenedskr. i % av br. utlån vurdert til amortisert kost	0,2	0,3	
Brutto misligh. lån i % av totale brutto utlån	0,6	0,7	
Netto misligh. lån i % av netto utlån	0,4	0,5	
Innskuddsdekning	64,0 %	62,5 %	

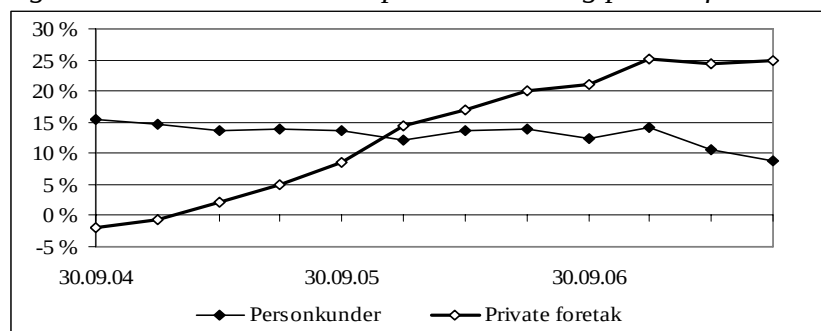
Brutto utlån til kunder var 13,5 prosent høyere enn ett år tilbake. IFRS banker har adgang til å verdsette utlån til virkelig verdi, noe som i hovedsak vil gjelde bankens fastrenteportefølje. Andelen utlån vurdert til virkelig verdi utgjorde 9 prosent av bankenes totale utlånsportefølje ved utgangen av kvartalet.

Som en følge av at regelverket for obligasjoner med fortrinnsrett nå er på plass vil større deler av bankenes boliglånsportefølje bli flyttet over til egne kredittforetak. Samlet vekst i utlån til kunder for banker og boligkredittforetak var 15,9 prosent.

Bankenes utlån til innenlandske private foretak steg ytterligere fra første til andre kvartal, og økte med 25,0 prosent siste år. Veksten til utenlandske foretak var 32,7 prosent.

Overføringene av utlån fra banker til boligkredittforetak påvirker først og fremst bankens vekstrate til personkunder. Ved utgangen av første halvår var veksten i utlån til personkunder 8,9 prosent. Inkludert boligkredittforetakene var veksten 13,6 prosent.

Figur 4.5 Utlånsvekst til personkunder og private foretak³

³ Personkunder: Lønnstakere, pensjonister, trygdete mv (sektor 810)

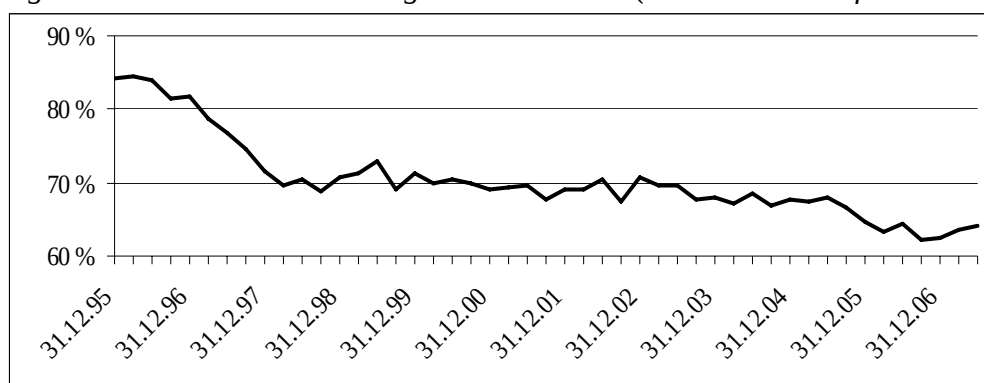
Private foretak: Private og personlige foretak/organisasjoner, personlige næringsdrivende (sektor 710-790)

90 prosent av bankenes utlån til personkunder er lån med pant i bolig. Den siste tiden har det særlig vært en sterk vekst for rammelån med pant i bolig, i form av produkter som Boligkreditt, Fleksilån e.l. Slike lån økte fra 46 til 119 mrd. kroner siste år, og utgjorde ved utgangen av kvartalet 13 prosent av boliglån (fra banker) til kundegruppen. Økningen i rammelån utgjorde 83 prosent av økningen i totale lån med pant i bolig til privatkunder siste år. Den høye andelen forklares både av økt salg av, og etterspørsel etter, slike typer lån og av at flere banker overfører deler av sin ordinære boliglånsportefølje til boligkredittforetak.

Omfanget av misligholdte engasjementer er fremdeles svært lavt, og var 14 prosent lavere enn ett år tidligere. I andre kvartal isolert var det derimot en økning på nær 6 prosent. I forhold til utlånsvolumet utgjorde misligholdte engasjementer kun 0,6 prosent.

Innskuddsveksten fra kunder var 16,5 prosent siste år, dvs. klart høyere enn utlånsveksten. Det har vært sterkest vekst i innskudd fra private foretak. Økte innskudd har ført til bedring i bankenes innskuddsdekning, fra 62,5 til 64,0 prosent, noe som må ses i sammenheng med overføringen av utlån til kredittforetak.

Figur 4.6 *Innskuddsdekning i norske banker (kundeinnskudd ift. br. utlån til kunder)*⁴

Soliditet

De seks største bankene har tatt i bruk interne modeller (IRB) under Basel II for beregning av kapitalkrav for første halvår 2007. I perioden 2007–2009 skal IRB-bankene ha ansvarlig kapital som minst tilsvarer henholdsvis 95, 90 og 80 prosent av minstekravet for kapital beregnet etter Basel I-regelverket. Ytterligere fire banker benytter standardmetoden under Basel II. Foreløpige tall viser en svak økning i kjernekapitaldekningen ved overgangen til nytt regelverk. Øvrige banker benytter seg av overgangsreglene, og beregner fortsatt kapitaldekningen etter Basel I. Kjernekapitaldekningen for banker som benyttet Basel I falt med 1,0 prosentpoeng, til 12,0 prosent, sammenlignet med utgangen av første halvår 2006.

Filialer av utenlandske banker i Norge

Ved utgangen av første halvår 2007 var 9 utenlandske banker representert med bankfilialer i Norge. Samlet stod filialene for 16 prosent av den totale forvaltningskapitalen i banker i Norge, og for 14 prosent av totale utlån til kunder.

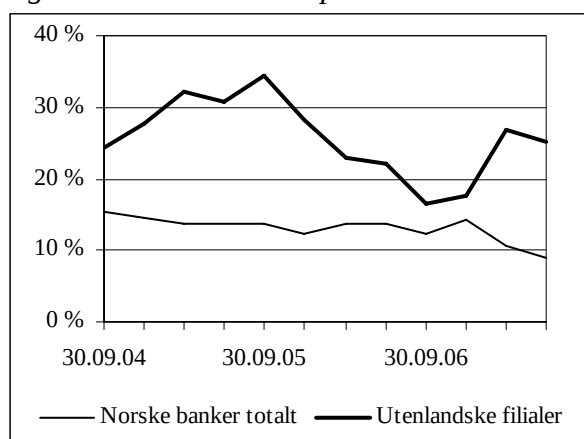
⁴ I figuren er ikke historiske data justert for Fokus Kreditt

Tabell 4.3 Resultat i utenlandske bankers filialer i Norge

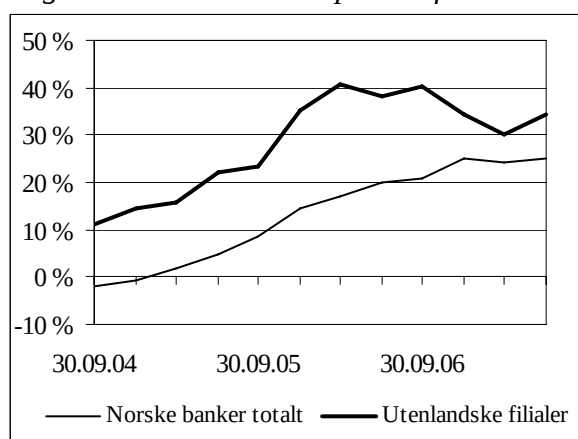
	1. halvår 07		1. halvår 06	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto rente	2 332	0,98	2 169	1,12
Andre inntekter	1 747	0,73	1 189	0,61
herav kursgevinster	592	0,25	384	0,20
Andre kostnader	2 038	0,85	1 847	0,95
herav lønn og admin.kost.	1 547	0,65	1 392	0,72
Driftsres. før tap	2 041	0,86	1 511	0,78
Bokførte tap	69	0,03	-6	0,00
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	0	0,00	0	0,00
Resultat av ord.drift f.skatt	1 972	0,83	1 517	0,78
	Vekst			
Forvaltningskapital	485 761	16,3 %	417 769	
Brutto utlån til kunder	289 849	25,1 %	231 693	
Innskudd fra kunder	154 992	27,5 %	121 539	

De utenlandske filialene har i lengre tid hatt en betydelig høyere utlånsvekst enn de norske bankene, både for utlån til personkunder og til bedrifter

Figur 4.7 Utlånsvekst til personkunder

Figur 4.8 Utlånsvekst til private foretak

5. FINANSIERINGSFORETAK

5.1 Finansieringsselskaper

- Resultatet i prosent av GFK var noe svakere enn på samme tid i fjor
- Fortsatt høy utlånsvekst
- Økning i misligholdte lån

Markedet for finansieringsselskaper er sammensatt. Hovedområdene er leasing og bilfinansiering samt kortbaserte utlån og forbruksfinansiering. Det er dermed store variasjoner mellom enkeltsselskaper både når det gjelder resultat og balanse.

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter 28 norske finansieringsselskaper. 10 selskaper har avlagt regnskap etter IFRS, og disse er inkludert i tallene. Utviklingen i de norske selskapene som hovedsakelig driver med leasing og bilfinansiering (16 av 28) er omtalt spesielt. Det er også egne avsnitt for utenlandske filialer i Norge og for selskaper som driver med forbruksfinansiering.

Resultat

Finansieringsselskapenes netto renteinntekter økte med 16,4 prosent sammenlignet med 1. halvår 2006. I prosent av GFK var det en reduksjon i nettorenten på 0,19 prosentpoeng. Nedgangen i nettorenten gjorde seg gjeldende innenfor alle virksomhetsområder. Andre inntekter og kostnader lå på samme nivå som i 1. halvår i fjor.

Tabell 5.1.1 Resultatposter

	1. halvår 2007		1. halvår 2006	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 809	3,68	1 554	3,87
Andre inntekter	425	0,86	339	0,85
herav kursgevinster	3	0,01	6	0,01
Andre kostnader	1 259	2,56	1 025	2,56
herav lønn og adm.kost.	968	1,97	808	2,02
Driftsresultat før tap	975	1,98	868	2,16
Bokførte tap	115	0,23	116	0,29
Resultat ordinær drift	860	1,75	752	1,87
<i>EK-avkastning*</i>		<i>15,1</i>		<i>15,8</i>

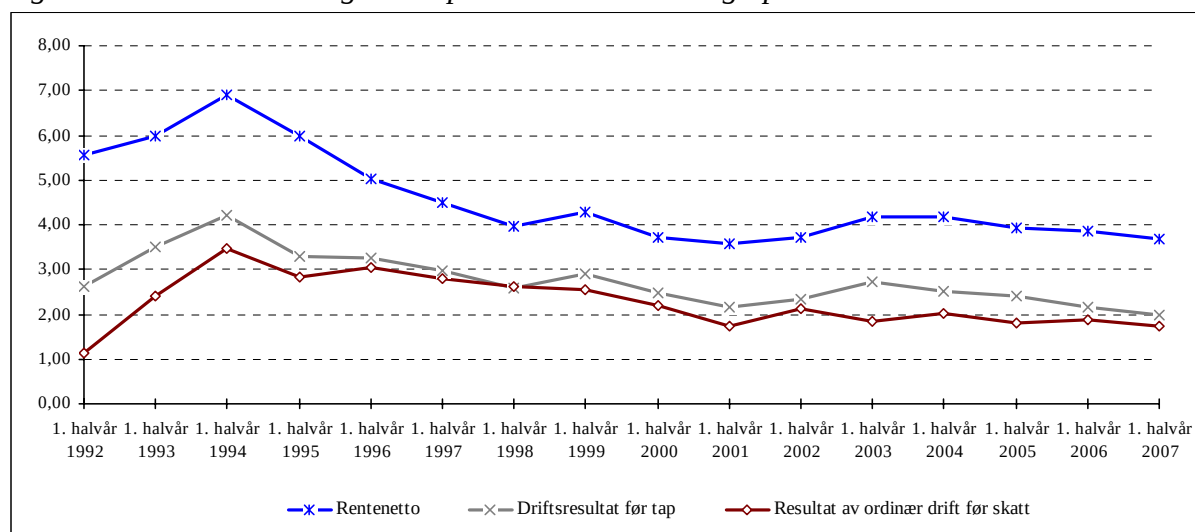
* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Utlånstapene var lavere enn i tilsvarende periode i fjor. I prosent av GFK utgjorde nedgangen 0,06 prosentpoeng.

Resultat av ordinær drift økte med 14,4 prosent (108 mill. kroner) sammenlignet med 1. halvår 2006. Målt i prosent av GFK var det en nedgang i resultatet på 0,12 prosentpoeng. Egenkapitalavkastningen var noe lavere enn for ett år siden.

Resultatutviklingen i finansieringsselskapene har vært forholdsvis stabil på 2000-tallet.

Figur 5.1.1 Finansieringsselskapenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Finansieringsselskapenes brutto utlån til kunder økte med 20,3 prosent siste 12 måneder. Årsveksten utgjorde 18,4 prosent ved utgangen av forrige kvartal.

Nivået på misligholdte lån er høyere enn for ett år siden både i volum og i forhold til utlån. I prosent av brutto utlån ligger misligholdet på omtrent samme nivå som ved utløpet av forrige kvartal. Misligholdte lån ligger gjennomgående på et høyere nivå enn i bankene. Tapsnedskrivningene viser imidlertid en fallende tendens.

Tabell 5.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2007	30.06.2006	% vekst
Forvaltningskapital	104 615	85 793	21,9
Brutto utlån til kunder	98 480	81 876	20,3
herav utlån vurdert til amortisert kost	98 357	81 627	20,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	83 614	69 548	20,2
Innlån og gjeld til kunder	2 231	1 820	22,6
Brutto misligholdte lån	1 824	1 396	30,7
i prosent av brutto utlån	1,85	1,71	
Netto misligholdte lån	1 130	739	53,0
i prosent av netto utlån	1,16	0,91	
Tapsnedskrivninger	976	963	1,3
i prosent av brutto utlån vurdert til amortisert kost	0,99	1,18	

Soliditet

25 finansieringsselskaper beregner kapitaldekningen etter Basel I-regelverket per 2. kvartal 2007. For dette utvalget var kjernekapitalandelen 0,2 prosentpoeng lavere enn for ett år siden.

Tabell 5.1.3 Kapitaldekningstall Basel I (prosent og mill. kr) for 25 finansieringsselskaper

	30.06.2007	30.06.2006
Kjernekapitalprosent	9,1	9,3
Kapitaldekningsprosent	10,6	10,4

To finansieringsselskaper beregner kapitaldekning etter standardmetoden i Basel II mens ett finansieringsselskap benytter IRB-metoden.

Leasing og bilfinansiering

Av de 28 norske finansieringsselskapene omtalt ovenfor, driver 16 selskaper i hovedsak med leasing og bilfinansiering. Disse har 90 prosent av norske finansieringsselskapers forvaltningskapital. For denne gruppen økte resultat av ordinær drift med 15,6 prosent fra 1. halvår 2006. I prosent av GFK var det en nedgang i resultatet på 0,07 prosentpoeng. Resultatutviklingen var påvirket av lavere nivå på netto renteinntekter. Egenkapitalavkastningen var noe svakere enn i 1. halvår i fjor.

Tabell 5.1.4 Resultatposter

	1. halvår 2007		1. halvår 2006	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 273	2,88	1 103	3,04
Andre inntekter	182	0,41	139	0,38
herav kursgevinster	-9	-0,02	-2	-0,01
Andre kostnader	830	1,88	694	1,91
herav lønn og adm.kost.	615	1,39	536	1,24
Driftsresultat før tap	625	1,41	548	1,51
Bokførte tap	68	0,15	66	0,18
Resultat ordinær drift	557	1,26	482	1,33
<i>EK-avkastning*</i>	11,1 %		11,4 %	

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Tabell 5.1.5 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2007	30.06.2006	% vekst
Forvaltningskapital	94 062	77 962	20,7
Brutto utlån til kunder	89 052	74 367	19,8
herav leasing	54 565	45 800	19,1
Gjeld til kredittinstitusjoner	77 255	64 553	19,7
Innlån og gjeld til kunder	1 638	1 528	7,2
Brutto misligholdte lån	1 151	869	62,4
i prosent av brutto utlån	1,29	1,17	
Netto misligholdte lån	703	460	53,0
i prosent av netto utlån	0,80	0,62	
Tapsnedskrivninger	705	669	5,4
i prosent av brutto utlån	0,79	0,90	

Utlånsveksten var noe lavere enn for alle finansieringsselskaper samlet. Leasing utgjør i overkant av 60 prosent av utlånene for denne gruppen. Leasingporteføljen økte med 19,1 prosent siste 12 måneder, mens veksten var 19,7 prosent ved utgangen av forrige kvartal.

Utenlandske filialer i Norge

Tallene omfatter 14 utenlandske filialer i Norge som har om lag 23 prosent av finansieringsselskapenes totale forvaltningskapital. Resultat av ordinær drift var høyere enn for samme periode i fjor. Resultatutviklingen ble mest påvirket av et lavere kostnadsnivå. Det har også for denne gruppen vært en nedgang i netto renteinntekter i forhold til GFK.

Tabell 5.1.6 Resultatposter for utenlandske filialer i Norge

	1. halvår 2007		1. halvår 2006	
	mill. kroner	prosent av GFK	Mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	335	2,21	282	2,32
Andre inntekter	55	0,36	57	0,47
Herav kursgevinster	1	0,01	18	0,15
Andre kostnader	223	1,47	230	1,89
Herav lønn og adm.kost.	157	1,03	133	1,10
Driftsresultat før tap	167	1,10	109	0,90
Bokførte tap	9	0,06	12	0,10
Resultat ordinær drift	158	1,04	97	0,80

Filialenes samlede utlånsvekst var 26,2 prosent, noe lavere enn ved utgangen av forrige kvartal. Det er stor forskjell i utlånsveksten mellom filialene.

Tabell 5.1.7 Balanseposter for utenlandske filialer i Norge

	30.06.2007	30.06.2006	% vekst
Forvaltningskapital	31 400	25 431	23,5
Brutto utlån til kunder	29 877	23 667	26,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	20 164	19 783	1,9
Innlån og gjeld til kunder	5 260	3 260	61,3
Brutto misligholdte lån	209	233	-10,3
i prosent av brutto utlån	0,70	0,98	
Netto misligholdte lån	200	178	-12,4
i prosent av brutto utlån	0,67	0,75	
Tapsnedskrivninger	130	116	12,1
i prosent av brutto utlån	0,44	0,49	

Forbrukslån

Det blir gjort en kvartalsvis kartlegging av et utvalg selskaper som hovedsakelig driver med forbruksfinansiering eller har forbrukslån som en del av sin virksomhet. Forbrukslån omfatter her både kortbaserte utlån og andre forbrukslån uten sikkerhet. Selskapene i utvalget tilbyr forskjellige produkter, f.eks. kredittkort med inntil 75 000 kroner i kreditt, samt lån uten sikkerhet i størrelsesorden 10 000 til 200 000 kroner. Den effektive renten på disse lånene vil variere fra ca. 8 til over 30 prosent avhengig av lånets størrelse og tilbakebetalingstid.

Utvalget består av til sammen 14 selskaper. Det er 6 finansieringsselskaper som hovedsakelig driver med forbrukslån i utvalget. Disse har ca. 22 prosent av finansieringsselskapenes utlån til lønnskakere og i overkant av 6 prosent av finansieringsselskapenes totale utlån. I tillegg inngår 8 banker og enheter i banker og finansieringsselskaper i utvalget.

Ved utgangen av 2. kvartal 2007 hadde selskapene en samlet årsvekst på 17,7 prosent, omtrent det samme som ved utgangen av første kvartal. Veksten er påvirket av at nye selskaper har startet opp med forbrukslån det siste året. Samlet vekst er noe lavere enn total utlånsvekst for alle finansieringsselskaper. Det er imidlertid stor variasjon mellom de ulike selskapene.

Tabell 5.1.8 Utviklingen i forbrukslån i et utvalg selskaper

GE Money Bank (NUF), Enter Card, Finaref, Ikano Finans, Citibank (NUF), Europay Norge, Diners Club Norge, Santander Consumer Bank, DnB NOR Kort (Cresco), SEB Privatbanken, Nordea Finans, Skandiabanken (NUF), yA Bank og Svea Finans (NUF)

	2002	2003	2004	2005	2006	per 2. kv. 2006	per 2. kv. 2007
Forbrukslån (mill. kr)	19 381	20 816	22 823	26 276	31 073	28 903	34 022
Vekst % (12 mnd.)*	15,7	7,4	9,6	15,1	15,9	14,7	17,7
Bokførte tap (mill. kr)	511	574	398	382	255	186	200
Tap i % av forbrukslån	2,6	2,8	1,7	1,5	0,8	1,3	1,2
Nettorente i % av GFK	8,4	10,1	12,0	11,6	11,3	11,3	10,4
Resultat ord. drift i % av GFK	4,0	4,9	7,7	7,6	7,7	7,4	5,6
Brutto misligholdte lån (mill. kr)	1 540	1 758	1 552	1 471	1 525	1 333	1 491
Brutto mislighold i % av forbrukslån	7,9	8,4	6,8	5,5	4,9	4,6	4,4

*Vekstraten i 2003 og 2004 var påvirket av at ett selskap reduserte utlånene.

Prosentvis vekst er justert for nye selskaper i utvalget ved utgangen av 2006.

Bokførte tap og misligholdte lån ligger på et høyere nivå enn for finansieringsselskaper og banker generelt, men det har vært en gradvis reduksjon i nivået de siste årene. Resultatmessig er det forholdsvis stor variasjon mellom de ulike selskapene i utvalget. Selskapene samlet har høyere nettorente enn andre selskaper, og resultatet ligger på et klart høyere nivå.

5.2 Kredittforetak

- Resultat på omtrent samme nivå som i fjor
- Fortsatt inntektsføring av tidligere bokførte tap
- Kraftig utlånsvekst som følge av porteføljeoverføring fra bank

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter 11 kredittforetak. 6 av selskapene har avlagt regnskap etter IFRS og disse er inkludert i tallene.

Resultat

Kredittforetakenes netto renteinntekter målt i forhold til GFK, var 0,03 prosentpoeng lavere enn i 1. halvår 2006. Det var små endringer i nivået på andre inntekter og kostnader.

Tabell 5.2.1 Resultatposter

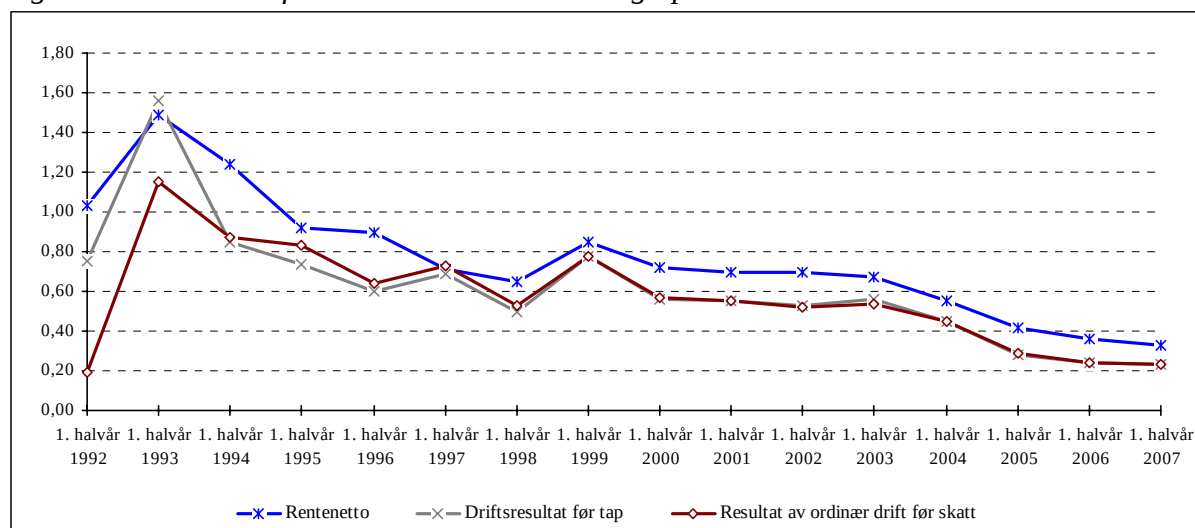
	1. halvår 2007		1. halvår 2006	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	791	0,33	693	0,36
Andre inntekter	27	0,01	13	0,01
herav kursgevinster*	54	0,02	9	0,00
Andre kostnader	269	0,11	242	0,13
herav lønn og adm.kost.	202	0,08	186	0,09
Driftsresultat før tap	548	0,23	464	0,24
Bokførte tap	-8	0,00	-1	0,00
Resultat ordinær drift	556	0,23	465	0,24
<i>EK-avkastning**</i>	6,3 %		6,0 %	

*Inkluderer gevinster/tap på finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi for IFRS selskaper

**Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Det har vært inntektsføring av tidligere bokførte tap hittil i år. Resultat av ordinær drift økte med 19,6 prosent sammenlignet med 1. halvår i 2006. I prosent av GFK var resultatet på omtrent samme nivå.. Egenkapitalavkastningen var noe høyere enn for samme periode i fjor.

Figur 5.2.1 Kredittforetakenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Kredittforetakenes utlån til kunder økte med 37,0 prosent siste 12 måneder. Hovedårsaken til den sterke veksten er overføring av boliglån fra banker. Det har vært en økning i misligholdte lån det siste året, men nivået er fortsatt lavt.

Tabell 5.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2007	30.06.2006	% vekst
Forvaltningskapital	518 336	393 552	31,7
Brutto utlån til kunder	293 588	214 353	37,0
herav utlån vurdert til amortisert kost	209 788	137 447	52,6
herav utlån vurdert til virkelig verdi	83 800	76 905	9,0
Gjeld til kredittinstitusjoner	144 127	91 047	58,3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	341 194	275 872	23,7
Brutto misligholdte lån	249	175	42,4
i prosent av brutto utlån	0,09	0,08	
Netto misligholdte lån	247	173	43,0
i prosent av netto utlån	0,08	0,08	
Tapsnedskrivninger	62	41	50,0
i prosent av brutto utlån vurdert til amortisert kost	0,03	0,03	

Soliditet

Det er nå 6 av 11 kredittforetak som beregner kapitaldekningen etter Basel I. Samlet hadde disse selskapene en nedgang i kjernekapitaldekningen på 1,5 prosentpoeng fra 2. kvartal 2006. Utviklingen er i stor grad påvirket av økt beregningsgrunnlag som følge av overføringer av boliglån.

Tabell 5.2.3 Kapitaldekningstall Basel I (prosent og mill. kr) for 6 kredittforetak

	30.06.2007	30.06.2006
Kjernekapitalprosent	7,9	9,4
Kapitaldekningsprosent	11,5	13,6

Fire kredittforetak benytter standardmetoden i Basel II.

Bolig- og næringslån

Det er sett nærmere på resultat- og balanseutviklingen for kredittforetakene som hovedsakelig tilbyr bolig- og næringslån (7 selskaper).

Resultatet viste en nedgang på 0,17 prosentpoeng målt i forhold til GFK. Resultatutviklingen var mest påvirket av lavere netto renteinntekter. Egenkapitalavkastningen for denne gruppen var noe lavere enn året før.

Tabell 5.2.5 Resultatposter

	1. halvår 2007		1. halvår 2006	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	391	0,73	367	0,98
Andre inntekter	50	0,10	38	0,10
herav kursgevinster*	77	0,14	34	0,09
Andre kostnader	132	0,25	118	0,32
herav lønn og adm.kost.	88	0,16	86	0,23
Driftsresultat før tap	309	0,58	287	0,76
Bokførte tap	-8	-0,01	-1	0,00
Resultat ordinær drift	317	0,59	288	0,76
EK-avkastning**		5,4 %		5,8 %

*Inkluderer gevinster/tap på finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi for IFRS selskaper

**Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Utlånsveksten påvirkes av overføringene av boliglån fra banker til kredittforetak.

Tabell 5.2.6 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2007	30.06.2006	% vekst
Forvaltningskapital	123 026	74 569	65,0
Brutto utlån til kunder	112 408	63 734	76,4
herav utlån vurdert til amortisert kost	104 542	50 927	105,3
herav utlån vurdert til virkelig verdi	7 867	12 806	-38,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	80 830	37 759	114,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	30 704	27 864	10,2
Brutto misligholdte lån	164	131	24,7
i prosent av brutto utlån	0,15	0,21	
Netto misligholdte lån	161	129	25,2
i prosent av netto utlån	0,14	0,20	
Tapsnedskrivninger	62	41	50,0
i prosent av brutto utlån vurdert til amortisert kost	0,06	0,08	

6. LIVSFORSIKRINGSSKAPER

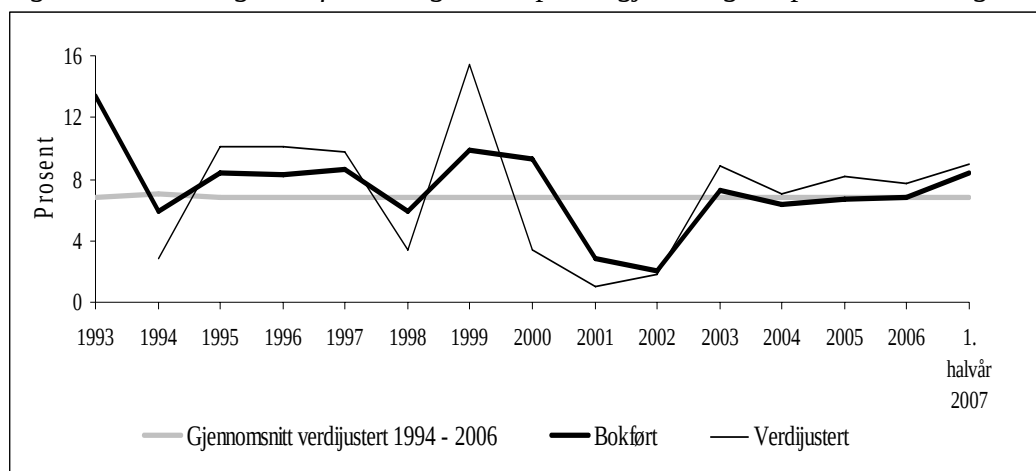
- Gode resultater som følge av høye finansinntekter i første halvår 2007
- Selskapenes bufferkapital uendret fra første til andre kvartal

Ved utgangen av 1. halvår 2007 var det ti livsforsikringsselskaper i det norske markedet. I resultatgjennomgangen nedenfor er resultatposter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) annualiserte dersom ikke annet er oppgitt.

Kapitalavkastning

Livsforsikringsselskapenes verdijusterte kapitalavkastning i 1. halvår 2007 var 9,4 prosent mot 4,5 prosent i samme periode i fjor. Bokført kapitalavkastning var på 8,7 prosent, mot 6,5 prosent i 1. halvår i fjor. En svært god aksjekursutvikling i 1. halvår ga gode finansinntekter i 1. halvår. I 1. kvartal var bokført og verdijustert avkastning hhv. 6,4 og 6,3 prosent. Fra utgangen av juni og frem til midten av august har de norske aksjekursene falt med rundt 8 prosent og utenlandske aksjekurser med nær 5 prosent.

Figur 6.1 Utvikling i livsforsikringsselskapenes gj.snittlige kapitalavkastning

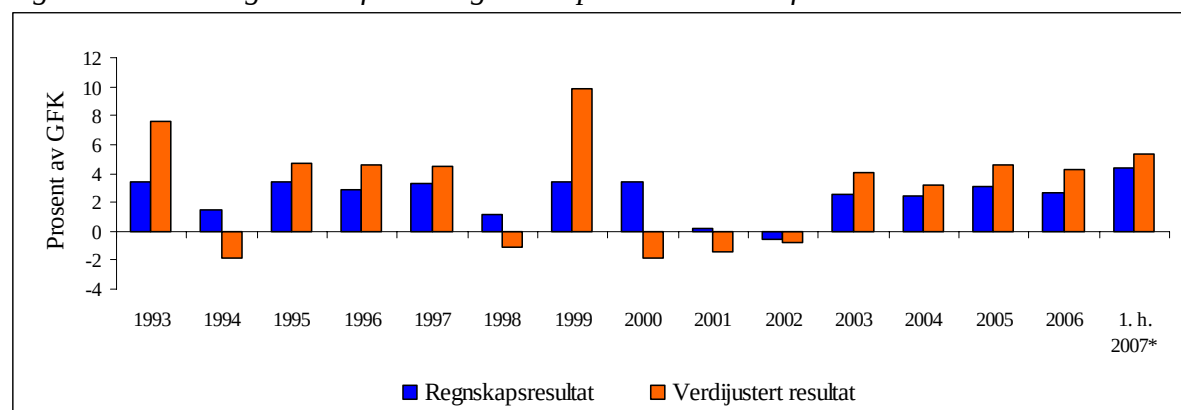

*Annualiserte prosenter

Resultat

Livsforsikringsselskapene hadde et samlet resultat før tildeling til kunder og skatt på 16,2 mrd kroner (4,7 prosent av GFK). Dette var en betydelig bedring i forhold til resultatet i tilsvarende periode i 2006 som var på 9,1 mrd kroner (3 prosent av GFK). Det verdijusterte resultatet, hvor endringer i kursreguleringsfondet er inkludert, var på 19,3 mrd kroner (5,7 prosent av GFK) mot 3,9 mrd kroner (1,3 prosent av GFK) i første halvår i fjor. Kursreguleringsfondet økte med 3 mrd. kroner i 1.halvår i år mot en nedgang på 5 mrd. kroner i 1. halvår i fjor. Aksjekursoppgangen i første halvår har bidratt til en betydelig økning i urealisert gevinst på finansielle eiendeler sammenlignet med første halvår i fjor. Også netto realisert gevinst på finansielle eiendeler økte betydelig i perioden sammenlignet med samme periode i fjor. Netto finansinntekter beløp seg til 31 mrd. kroner i 1. halvår 2007 mot 14 mrd. kroner i samme periode i fjor.

Figur 6.2 Utviklingen i livsforsikringsselskapenes resultater fra 1993 til 1. halvår 2007

*Annualiserte prosenter

Tabell 6.1 Utvalgte resultatposter (annualiserte prosenter)

mill. kr	1. halvår 2007	% av GFK	1. halvår 2006	% av GFK	2006	% av GFK
Premieinntekter	36 850	10,8	36 414	11,8	71 194	11,4
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	5 908	1,7	7 359	2,4	10 011	1,6
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostn.)	30 668	9,0	13 574	4,4	47 230	7,6
herav netto gevinst ved realisasjon	10 530	3,1	5 823	1,9	11 593	1,9
Erstatninger	38 652	11,3	24 175	7,9	44 437	7,1
herav overføring av premiereserve mv. til andre	5 982	1,8	5 709	1,9	10 839	1,7
Endringer forsikringsmessige avsetninger (inkl. garantert minsteavkastning, ekskl. nye tilleggsavsetninger)	8 308	2,4	19 538	6,3	37 678	6,1
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	3 786	1,1	3 157	1,0	6 822	1,1
Fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet til dekning av renteundersk.	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Andre inntekter/kostnader	-240	-0,1	-170	-0,1	-360	-0,1
Resultat før tildeling til kunder og skatt	16 212	4,7	9 134	3,0	20 069	3,2
Endring i kursreguleringsfond	3 130	0,9	-5 215	-1,7	6 644	1,1
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	19 341	5,7	3 919	1,3	26 712	4,3
Nye tilleggsavsetninger	0	0,0	0	0,0	5 347	0,9
Midler tilført forsikringskunder	13 069	3,8	6 865	2,2	10 895	1,8
Skattekostnad	-531	-0,2	-65	0,0	-687	-0,1
Resultat	3 674	1,1	2 334	0,8	4 514	0,7
Egenkapitalavkastning i %	25,4 %		19,2 %			

Selskapenes samlede premieinntekter i 1. halvår 2007 var 37 mrd. kroner. Målt i forhold til GFK var dette en svak nedgang i forhold til samme periode i 2006. Inntektene er korrigert for effekten av flytting av ordninger.

Livsforsikringsselskapenes erstatningsutbetalinger utgjorde 39 mrd. kroner i første halvår, mot 24 mrd. kroner ett år tidligere. Inkludert i erstatningene er endringer i forsikringsfond som følge av overføring av premiereserve mv. til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser ved flytting av forsikringskontrakter. Økte erstatninger gjenspeiles i reduksjon i de forsikringsmessige avsetningene, som er midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene samt avsetninger til sikkerhetsfond. Endringer i forsikringsmessige avsetninger falt fra 20 til 8 mrd. kroner fra 1. halvår 2006 til 1. halvår i år.

Balanse

Livsforsikringsselskapenes forvaltningskapital utgjorde 700 mrd. kroner ved utgangen av 2. kvartal 2007.

Samlede finansielle omløpsmidler falt noe sammenlignet med utgangen av 2006. Selskapenes obligasjonsportefølje (omløp) ble redusert med nær 30 mrd. kroner i første halvår og bidro i stor grad til nedgangen. Omløpsobligasjoner utgjorde 18 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2. kvartal, en nedgang på fem prosentpoeng siden årsskiftet. Obligasjoner holdt til forfall ble også redusert med om lag 30 mrd. kroner og utgjorde ved utgangen av 2. kvartal 22 prosent av forvaltningskapitalen.

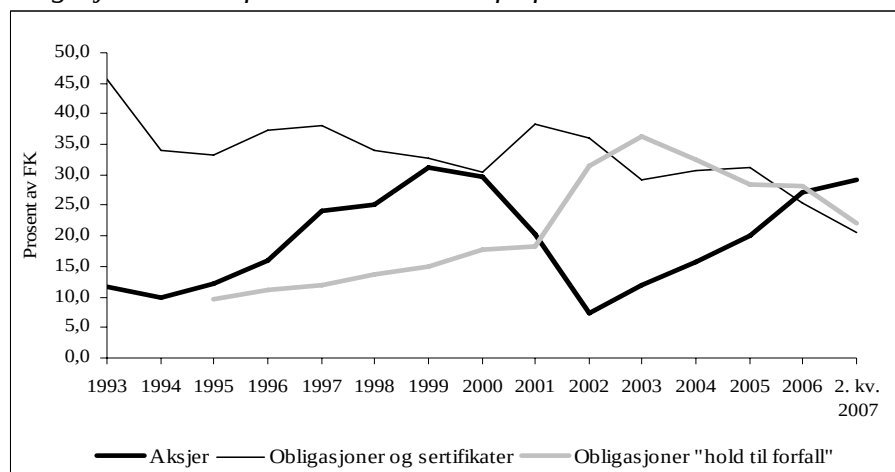
Selskapenes beholdning av omløpsaksjer utgjorde 29 prosent av samlet forvaltningskapital ved utgangen av 1. halvår 2007. Dette er en økning på nær tre prosentpoeng siden årsskiftet. Den samlede aksjebeholdningen i selskapene har økt noe i forhold til forvaltningskapitalen som følge av at livsforsikring med investeringsvalg har blitt innfusjonert i livsforsikringsselskapene. Hvis man holder livsforsikring med investeringsvalg utenfor, er aksjeandelen noe lavere.

Tabell 6.3 Utvalgte balanseposter

	30.06.2007		31.12.2006		% vekst
	mill. kr	% av FK	mill. kr	% av FK	
Bygninger og faste eiendommer	74 023	10,6	68 734	10,2	7,7
Investeringer til varig eie m.m	209 252	29,9	208 259	30,9	0,5
Herav obligasjoner som holdes til forfall	153 519	21,9	184 129	27,3	-16,6
Herav utlån	19 473	2,8	17 188	2,6	13,3
Andre finansielle eiendeler	353 788	50,6	361 439	53,7	-2,1
Herav aksjer og andeler	203 917	29,1	177 912	26,4	14,6
Herav obligasjoner	122 779	17,5	151 611	22,5	-19,0
Herav sertifikater	22 371	3,2	17 197	2,6	30,1
Forvaltningskapital	699 783	100,0	673 352	100,0	3,9
Kursreguleringsfond	28 630	4,1	25 346	3,8	13,0
Forsikringsmessige avsetninger	577 224	82,5	559 869	83,1	3,1
Tilleggsavsetninger	20 375	2,9	20 741	3,1	-1,8
Ansvarlig kapital	33 968	4,9	34 034	5,1	-0,2

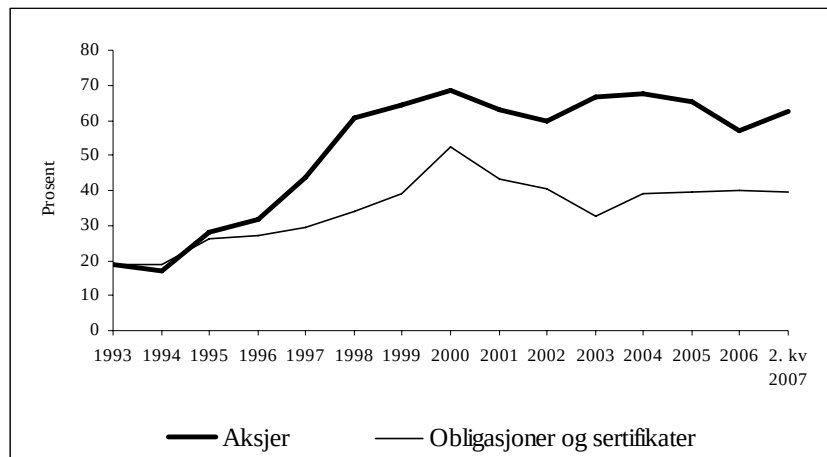
Selskapenes aksjebeholdning har økt betydelig siden bunnpunktet i 2002 og en aksjeandel på opp mot 30 prosent gjør selskapene mer sårbare for nedgang i aksjemarkedet. Enkelte selskaper har imidlertid til en viss grad sikret seg mot et slikt fall.

Figur 6.3 Utviklingen i beholdning av aksjer og obligasjoner/sertifikater(omløpsmidler), samt obligasjoner klassifisert som "hold til forfall"

Utenlandske aksjer utgjorde 63 prosent av aksjebeholdningen, en økning på seks prosentpoeng siden utgangen av 2006. Utenlandsandelen av omløpsobligasjoner og sertifikater var 40 prosent ved utgangen av 2. kvartal, omtrent samme nivå som ved årsskiftet.

Figur 6.4 Utviklingen i utenlandsandeler av aksjer og obligasjoner/sertifikater(omløpsmidler)

Halvparten av selskapene hadde ved utgangen av 2. kvartal en aksjeandel på over 30 prosent. De fleste har hatt en økning i aksjeandelen siden årsskiftet. For de selskapene som har livsforsikring med investeringsvalg har aksjeandelen også økt som følge av at denne virksomheten er innlemmet i livsforsikringsselskapet.

Selskapene hadde ved utgangen av 2. kvartal en samlet beholdning av obligasjoner klassifisert som "hold til forfall" på 154 mrd. kroner, som tilsvarer 22 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er en nedgang på 30 mrd. kroner, siden utgangen av 2006 og skyldes i hovedsak omklassifisering av ikke børsnoterte "hold til forfall" obligasjoner som følge av krav i IFRS. Obligasjonene føres til varig eie, men ikke som "hold til forfall".

Tabell 6.6 Obligasjoner klassifisert som hold til forfall pr. 30.06.2007 fordelt etter forfallstidspunkt

Forfallstidspunkt		Norske	Utenlandske	Totalt
Forfall i 2007	Prosent av FK	0,6	0,3	0,9
	Gjennomsnittrente ¹⁾	4,8	5,7	5,1
Forfall i 2008	Prosent av FK	1,2	0,4	1,6
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,8	5,9	5,8
Forfall i 2009	Prosent av FK	1,3	0,4	1,7
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,2	6,1	5,4
Forfall i 2010	Prosent av FK	0,6	0,5	1,2
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,4	3,9	4,7
Forfall etter 2010	Prosent av FK	6,1	10,5	16,6
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,1	4,4	4,6
Sum obligasjoner til forfall	Prosent av FK	9,8	12,1	22,0
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,2	4,5	4,8

¹⁾ Med gjennomsnittrente menes resultatført renteinntekt i prosent av beholdningen med forfall i den aktuelle perioden.

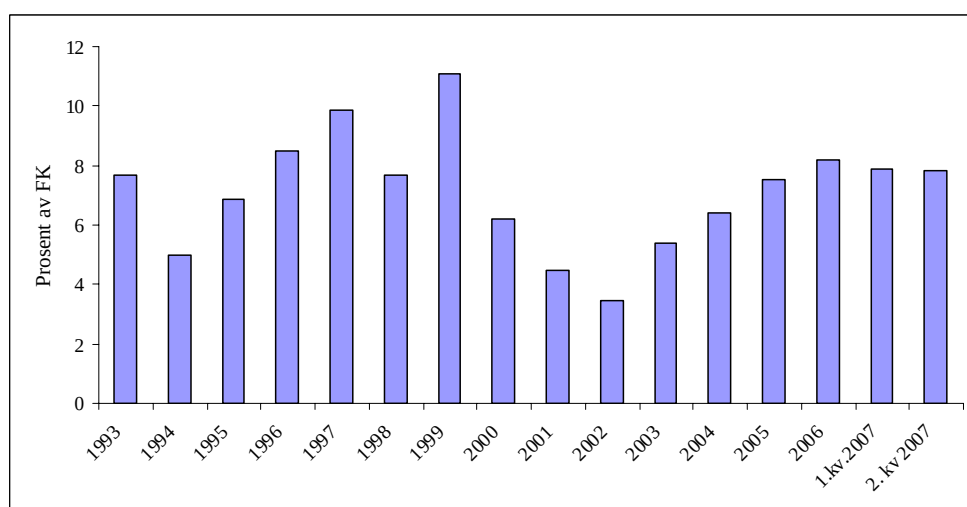
Gjennomsnittlig rente på "hold til forfall"-porteføljen var 5,2 prosent. 75 prosent av "hold til forfall"-obligasjonene har forfall etter 2010 og gjennomsnittrenten for disse obligasjonene var 5,1 prosent

Soliditet

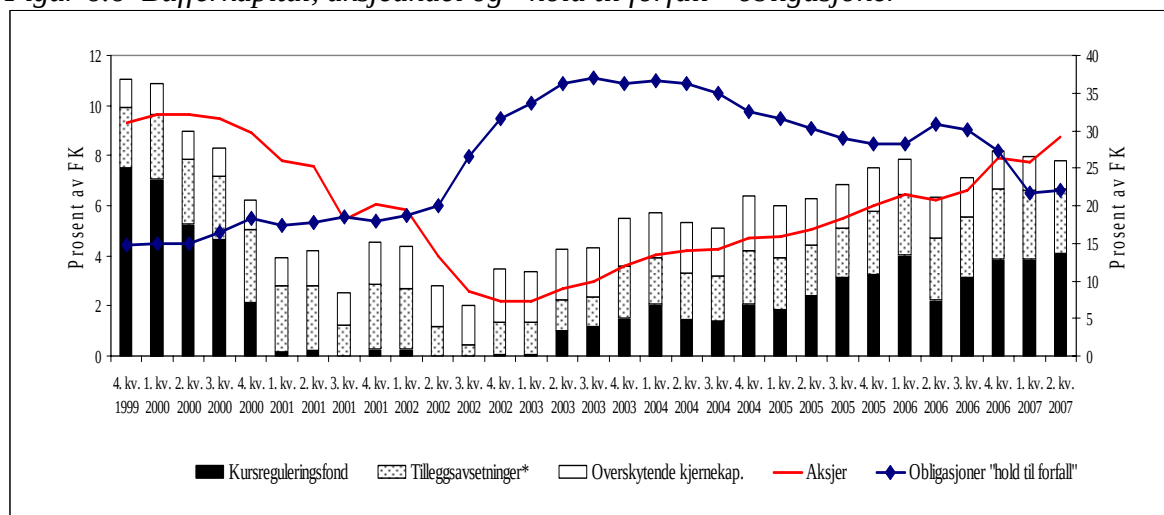
Livsforsikringsselskapenes samlede kapitaldekning ved utgangen av 2. kvartal 2007 var 10,2 prosent.

Bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, var ved utgangen av 2. kvartal 2007 på 55 mrd. kroner. Dette tilsvarer 7,9 prosent av selskapenes forvaltningskapital. Ved utgangen av 1. kvartal var bufferkapitalen 53 mrd. kroner som også tilsvarer 7,9 prosent av forvaltningskapitalen. Bufferkapitalen er målt i forhold til livsforsikringsselskapenes samlede forvaltningskapital.

Figur 6.5 Utviklingen i livsforsikringsselskapenes bufferkapital (% av FK)

Figur 6.6 Bufferkapital, aksjeandel og "hold til forfall"-obligasjoner

* Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse.

7. PENSJONSKASSER

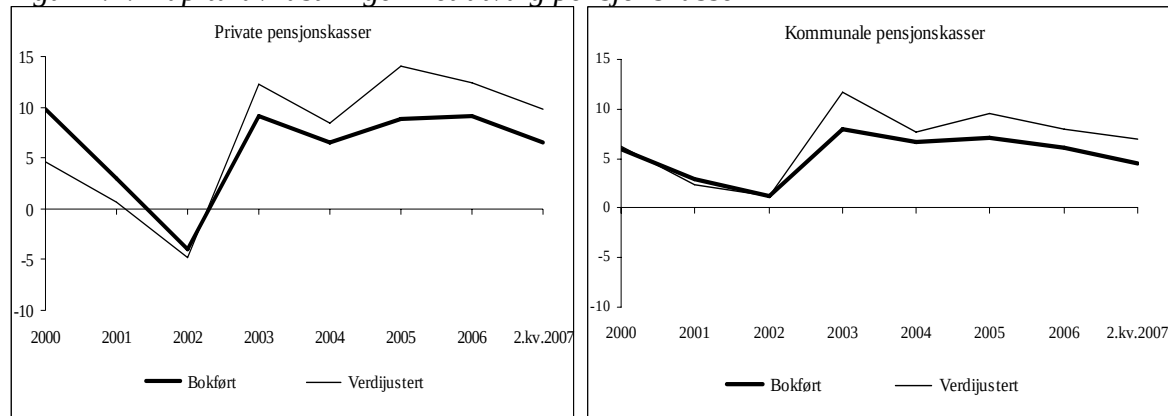
- Bedring i verdijustert avkastning i 1. halvår sammenlignet med samme periode i 2006, men nedgang i både bokført og verdijustert avkastning i forhold til året 2006.
- Pensjonskassenes bufferkapital utgjorde 17 prosent av samlet forvaltningskapital.

Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter pensjonskasser med en forvaltningskapital større enn 1 mrd. kroner ved utgangen av 2. kvartal 2007. Utvalget består av 17 private og 13 kommunale pensjonskasser. Disse hadde en samlet forvaltningskapital på 127 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår. Dette utgjør noe over 80 prosent av samlet forvaltningskapital i pensjonskassene.

Kapitalavkastning

Pensjonskassenes samlede bokførte kapitalavkastning var i 1. halvår 2007 på 6,1 prosent, ned nedgang fra 8,4 prosent i 1. halvår 2006. Som følge av gode finansinntekter økte den verdijusterte kapitalavkastningen med 3 prosentpoeng til 9 prosent. Sammenlignet med året 2006 var det imidlertid en nedgang i både bokført og verdijustert avkastning. De private pensjonskassene i utvalget hadde en verdijustert avkastning på 9,9 prosent i 1. halvår 2007, mens den for de kommunale pensjonskassene i utvalget var 7,2 prosent. De private pensjonskassene hadde en høyere eksponering i aksjemarkedene enn både de kommunale pensjonskassene og livsforsikringsselskapene. Utenlandsandelen i pensjonskassene er noe lavere enn i livsforsikringsselskapene.

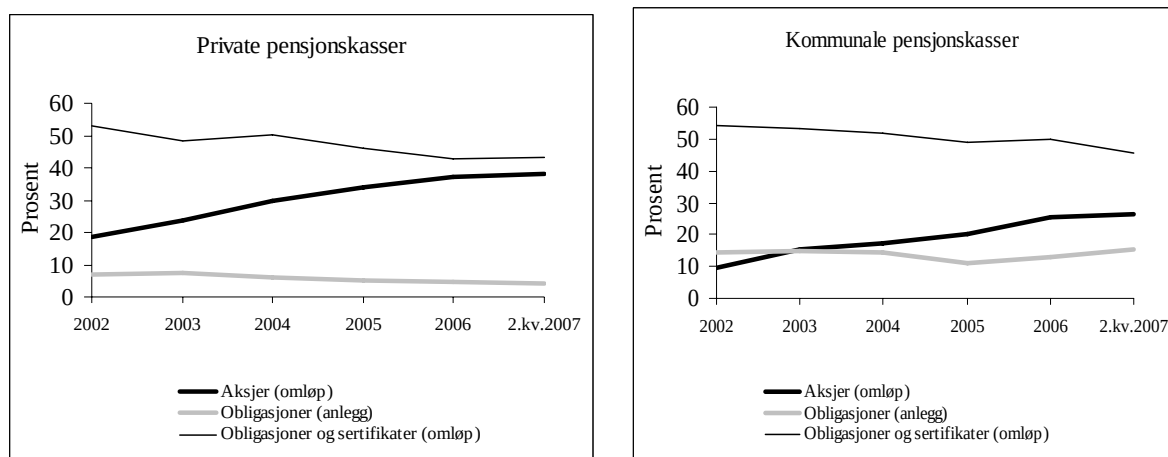
Figur 7.1: Kapitalavkastningen i et utvalg pensjonskasser

Balanse

Ved utgangen av 1. halvår 2007 hadde pensjonskassene i utvalget en aksjeandel på 35 prosent av forvaltningskapitalen, mot 34 prosent ved utgangen av 2006. Til sammenligning hadde livsforsikringsselskapene en aksjeandel på 29 prosent. De private pensjonskassene økte aksjeandelen i første halvår med ett prosentpoeng, og hadde ved utgangen av året en aksjeandel på 38 prosent av forvaltningskapitalen. De kommunale kassene hadde en aksjeandel på 26 prosent, en økning på to prosentpoeng siden utgangen av 2006. Andelen omløpsobligasjoner og sertifikater ble hadde en svak nedgang det siste halvåret og utgjorde ved utgangen av 1. halvår 44 prosent av forvaltningskapitalen. Det er her liten forskjell på de private og de kommunale pensjonskassene.

Figur 7.2: Utvalgte balanseposter i et utvalg pensjonskasser

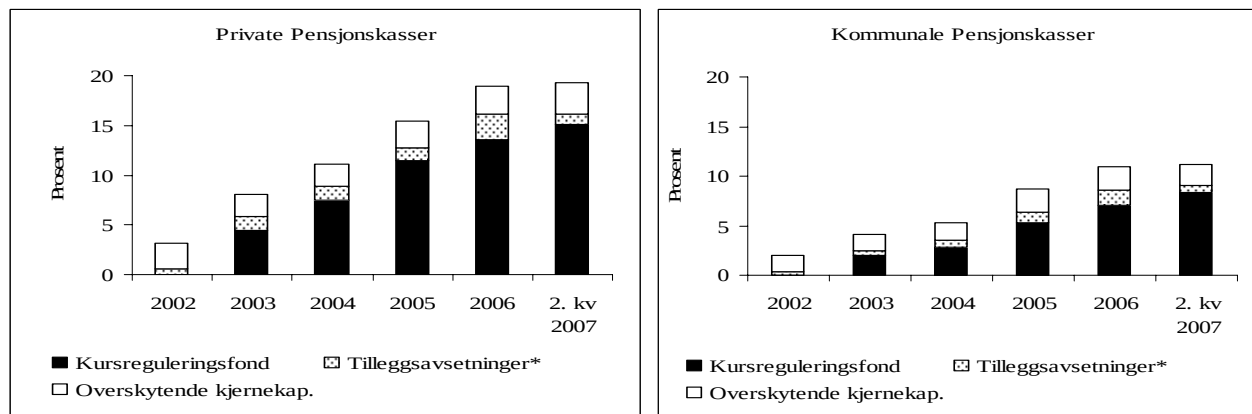
I de private pensjonskassene utgjorde de utenlandske aksjene 50 prosent av omløpsaksjebeholdningen. Det var en nedgang på 4 prosentpoeng i forhold til årsskiftet. I de kommunale kassene var utenlandsandelen 58 prosent, omtrent det samme som ved årsskiftet. Utenlandsandelen i obligasjons- og sertifikatporteføljen var i de private pensjonskassene 25 prosent, men den var kun 6 prosent i de kommunale kassene.

Soliditet

Ved utgangen av 1. halvår 2007 hadde pensjonskassene samlet en kapitaldekning på 14 prosent, mot 13 prosent ett år tidligere. Samtlige pensjonskasser i utvalget tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent. Bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, var på 21,6 mrd. kroner eller 17 prosent av kassenes forvaltningskapital ved utgangen av 1. halvår 2007, mot 16,8 prosent ved utgangen av 2006. Til sammenligning har livselskapene rapportert en bufferkapital ved utgangen av 1. halvår 2007 på 7,8 prosent av FK.

Det er stor forskjell i nivået på bufferkapital mellom de private kassene og de kommunale kassene i utvalget. De private hadde en bufferkapital på 18 mrd. kroner (19 prosent av FK) ved utgangen av 1. halvår, mens de kommunale kassene hadde en bufferkapital på 4 mrd. kroner (11 prosent av FK).

Figur 7.3 Utvikling i pensjonskassenes bufferkapital

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse, fratrukket tilleggsavsetninger som er benyttet i beregning av kjernekapital

8. SKADEFORSIKRINGSSKAPER

- Markert vekst i erstatningskostnadene bidro til svakere teknisk resultat
- Svak vekst i premieinntekter
- Økte finansinntekter

Utvalget består av 43 selskaper. Utenlandske filialer i Norge er ikke inkludert. Enkelte steder er det likevel gjengitt samlede tall for filialene basert på rapportering til Statistisk sentralbyrå.

I fremstillingen er forsikringsselskapene delt inn i ulike grupper. Tabellen under viser gruppene og deres markedsandeler basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital. Gruppen Knyttet til konsern er betydelig større enn de andre gruppene. I det norske skademarkedet har filialer av utenlandske selskaper en sterk posisjon. Den største aktøren blant filialene er If, som er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen.

Tabell 8.1 Markedsandeler for ulike grupper skadeselskaper 1. halvår 2007

2007 (Tall i prosent)	Utenlandske filialer	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.- selskaper	Øvrige gjensidige
Forfalt bruttopremie	19,2	35,9	5,6	5,8	2,9	1,0
Forvaltningskapital	19,4	51,7	14,0	8,0	3,7	1,5

Markedsandelene summerer seg ikke til 100 prosent fordi selskapene som ikke inngår i nøkkeltallsutvalget ikke er vist i tabellen. Dette gjelder bl.a. Gard og Skuld, som har avvikende regnskapsår.

Resultatutvikling i alle selskaper

Samlet hadde skadeselskapene et resultat av ordinær virksomhet på 2 351 mill. kroner i 1. halvår 2007, mot 2 008 mill. kroner i 1. halvår 2006. Bak resultatet ligger en stor økning i finansinntektene og nedgang i teknisk resultat. Resultat av teknisk regnskap ble redusert fra 1 286 mill. kroner i 1. halvår 2006 til 497 mill. kroner i 1. halvår i år. Reduksjonen skyldes blant annet en betydelig økning i sikkerhetsavsetningene og økte erstatningskostnader. De samlede netto finansinntektene økte fra 1 836 mill. kroner til 3 458 mill. kroner i samme periode. Det er flere grunner til den store økningen i finansinntektene. Aksjebeholdningen som andel av forvaltningskapitalen har økt, samtidig var avkastningen i aksjemarkedet bedre i 1. halvår 2007 enn i tilsvarende periode året før. Også høyere rentenivå og styrking av NOK mot andre valutaer har hatt betydning.

Tabell 8.2 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		1.halvår 2007	1. halvår 2006
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	1 044	1 071
	Resultat av ord. virksomhet	2 145	1 557
Captives	Teknisk resultat	-537	70
	Resultat av ord. virksomhet	-4	223
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	37	112
	Resultat av ord. virksomhet	85	114
Sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	-100	-10
	Resultat av ord. virksomhet	6	55
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	53	43
	Resultat av ord. virksomhet	119	59
Alle selskaper	Teknisk resultat	497	1 286
	Resultat av ord. virksomhet	2 351	2 008

I gruppen knyttet til konsern er resultatene ikke-konsoliderte tall, som vil avvike noe fra den senere omtalen av konsoliderte resultater i de største konsernene.

En inndeling i grupper av selskaper viser at både gruppen Sjøforsikringsselskaper og Captives har et negativt teknisk resultat i 1. halvår 2007. For begge gruppene skyldes nedgangen i teknisk resultat en markert økning i erstatningskostnadene. For Captives steg skadeprosenten (erstatningskostnadene i prosent av premieinntektene) fra 45,5 prosent i 1. halvår 2006 til 82,3 prosent i 1. halvår 2007. Sjøforsikringsselskapenes skadeprosent steg fra 78,3 til 102,9. Den store økningen i erstatningskostnadene medførte betydelig nedgang i resultat av ordinær virksomhet. Captives er den eneste gruppen som har negativt resultat av ordinær virksomhet.

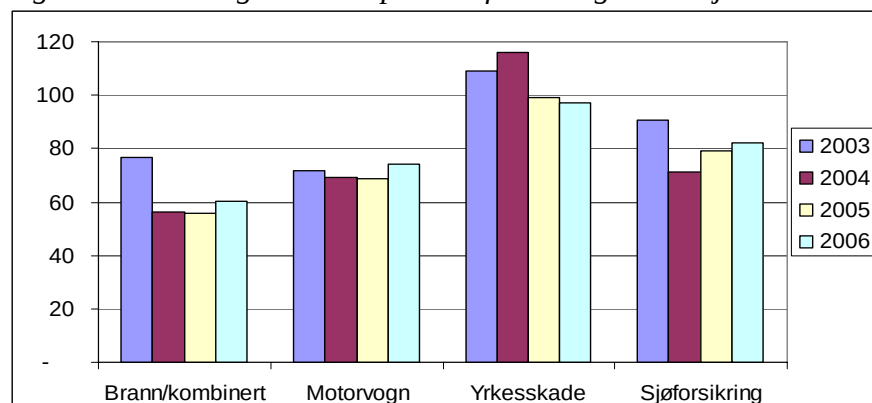
Summen av skadeprosent og kostnadsprosent, combined ratio, for selskapene under ett var 98,4 i 1. halvår 2007, mot 94,1 i 1. halvår 2006. Skadeprosenten har økt med nesten 5 prosentpoeng til 78,1. Kostnadsprosenten har hatt en liten reduksjon på 0,7 prosentpoeng, og var 20,3 i 1. halvår 2007.

Tabell 8.3 Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i prosent)	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.-selskaper	Øvrige gjensidige	Alle
1.halvår 2007	97,8	89,4	99,2	123,8	87,6	98,4
1.halvår 2006	95,3	57,1	92,4	98,0	87,3	94,1

I alle gruppene har det vært en økning i combined ratio fra 1. halvår 2006 til 1. halvår 2007. Øvrige gjensidige selskaper er gruppen som har hatt minst økning, kun 0,3 prosentpoeng. Gruppen har nå lavest combined ratio på 87,6. Captives har tidligere hatt betydelig lavere combined ratio enn de andre gruppene, men på grunn av den store økningen i skadeprosenten har deres combined ratio økt med 32,3 prosentpoeng i forhold til i fjor. Den store økningen i skadeprosenten skyldes først og fremst en stor økning i brutto erstatningsavsetninger sammenlignet med 1. halvår 2006.

Figur 8.1 Utviklingen i skadeprosent for utvalgte bransjer

Figur 8.1 viser utviklingen i forsikringsselskapenes bransjefordelte skadeprosent. Disse dataene rapporteres inn på årsbasis. I bransjene brann/kombinert og motorvogn har skadeprosenten hatt en liten økning, etter å ha sunket i flere år. Skadeprosenten til brann/kombinert steg fra 56 i 2005 til 60 i 2006. For motorvogn steg skadeprosenten fra 69 til 74. Innen sjøforsikring fortsatte økningen i skadeprosent, nå fra 79 til 82. Blant de fire bransjene er det kun yrkesskade som viser en fallende tendens. Skadeprosenten her sank med 2 prosentpoeng til 97, men ligger fortsatt langt høyere enn for de øvrige gruppene.

Av de 43 skadeforsikringsselskapene viste 8 et negativt resultat av ordinær drift etter 1. halvår 2007. Alle selskapene oppfylte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Skadeforsikringskonsernene

Resultatutvikling

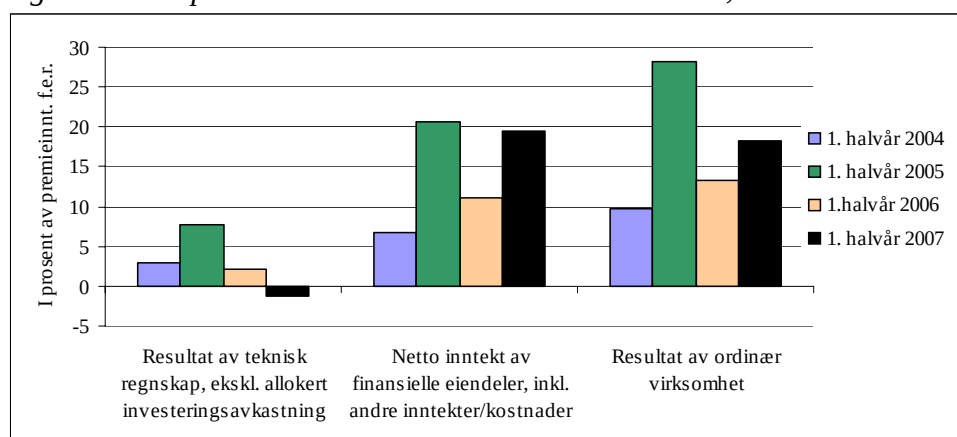
De fire største skadeselskapene, Gjensidige Forsikringsgruppen, If Skadeforsikring NUF, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikringskonsern, har en betydelig andel av det norske markedet for skadeforsikring. If er en filial av et svensk selskap, og under tilsyn av den svenske Finansinspeksjonen. Den videre fremstillingen av skadekonsernenes resultater vil derfor omhandle de tre øvrige. Fra neste kvartal vil Vesta inngå blant de utenlandske filialene.

Tabell 8.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kr og prosent av premie f.e.r.)	1. halvår 2007	% av pr.	1. halvår 2006	% av pr.	Endring i %
Premieinntekter f.e.r.	11 670		11 483		1,6
Allokert investeringsavkastning (innt.)	1 199	10,3	817	7,1	46,7
Erstatningskostnader f.e.r.	8 989	77,0	8 503	74,1	5,7
Driftskostnader f.e.r.	2 426	20,8	2 443	21,3	-0,7
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	419	3,6	292	2,5	43,4
Resultat av teknisk regnskap	1 047	9,0	1 073	9,3	
Netto finansinntekter	2 286	19,6	1 255	10,9	
Allokert investeringsavkastning (kost.)	1 199	10,3	817	7,1	
Andre inntekter/kostnader (netto)	-13	-0,1	22	0,2	
Resultat av ikke-teknisk regnskap	1 075	9,2	460	4,0	
Resultat av ord. virksomhet	2 121	18,2	1 532	13,3	
Egenkapitalavkastning i % (annualisert)	19,9		16,7		

Samlet har de tre konsernene svært stabile premieinntekter. Premieinntektene for egen regning (f.e.r) var i 1. halvår 11 670 mill. kroner, 1,6 prosent høyere enn i 1. halvår i 2006. Erstatningskostnadene økte i samme periode mer enn premieinntektene. I 1. halvår 2007 var erstatningskostnadene f.e.r. 8 989 mill. kroner, 5,7 prosent høyere enn på samme tid i fjor. De forsikringsrelaterte driftskostnadene f.e.r. sank med 0,7 prosent. Til sammen hadde de tre konsernene nettofinansinntekter på 2 286 mill. kr i 1. halvår 2007. Det er en økning på mer enn 1 000 mill. i forhold til samme periode i fjor. Resultatet ga en egenkapitalavkastning på 19,9 prosent (annualisert), mot 16,7 prosent (annualisert) i 1. halvår i fjor.

Figur 8.2 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

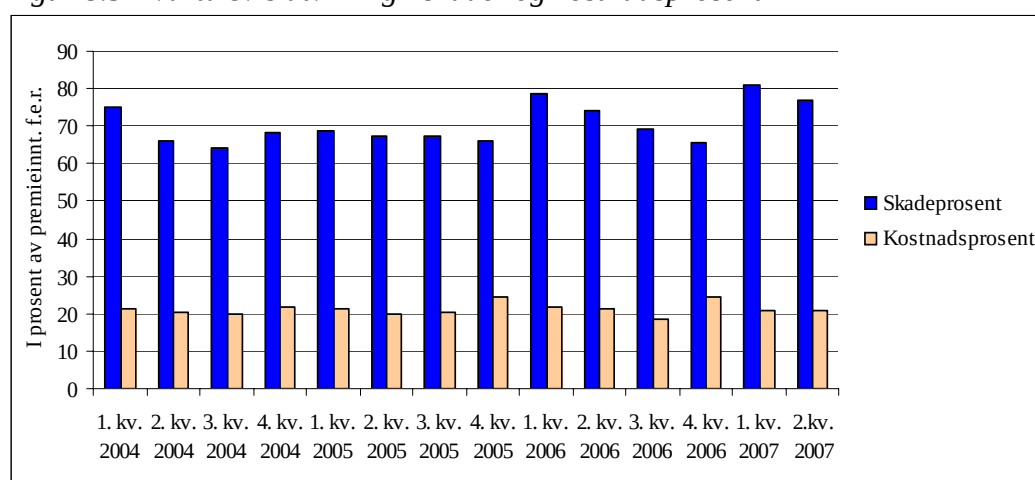
Figur 8.2 viser konsernenes tekniske resultat for første halvår som har falt både i 2006 og 2007. Netto finansinntekter har derimot vist en sterkt positiv utvikling som har bidratt til at resultat av ordinær virksomhet har vært økt. De høye inntektene i 1. halvår 2005 er preget av Gjensidiges salg av aksjer klassifisert som anleggsmidler, og kan ansees som engangsgevinster.

Tabell 8.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene

	Skadeprosent i 1. halvår				Driftskostnadsprosent i 1. halvår				Combined ratio i 1. halvår			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Tre skadekonsern	70,5	68,1	74,1	77,0	20,9	20,5	21,3	20,8	91,4	88,6	95,4	97,8

Skadeprosenten for konsernene samlet var 77 i 1. halvår 2007, en økning på 3 prosentpoeng i forhold til 1.halvår 2006. I fem av de seks siste kvartalene har skadeprosenten vært høyere enn i tilsvarende kvartal året før. Denne utviklingen kan være tegn på økt konkurranse i markedet, og at perioden med usedvanlig lavt skadenivå og svært gode resultater blir fulgt av en periode med mer normale resultater. Kostnadsprosenten var 20,8 i 1. halvår, noe som er en nedgang på 0,5 prosentpoeng i forhold til samme periode i fjor. Samlet førte denne utviklingen til at combined ratio steg fra 95,4 i 1. halvår 2006 til 97,8 i 1. halvår 2007.

Figur 8.3 Kvartalsvis utvikling i skade- og kostnadsprosent

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Ved utgangen av 1. halvår 2007 hadde de tre konsernene en samlet forvaltningskapital på 79,6 mrd. kroner. Det er en økning på over 9 mrd. kroner siden utgangen av 1. halvår 2006. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 18,2 prosent av forvaltningskapitalen, en økning på 4,2 prosentpoeng. Konsernenes plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler utgjorde 33,9 prosent av forvaltningskapitalen. Denne beholdningen har hatt en nedgang på 9 prosentpoeng det siste året, omtrent tilsvarende nedgang som mellom 2005 og 2006. Obligasjoner som holdes til forfall har hatt en liten økning fra 9,3 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. halvår 2006 til 9,9 prosent ved utgangen av 1. halvår 2007.

Tabell 8.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	30.06.2007	30.06.2006
Bygninger og faste eiendommer	6,0	5,5
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	18,2	14,0
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	33,9	42,9
Obligasjoner som holdes til forfall	9,9	9,3
Utlån	1,2	1,5
Forvaltn.kap. (mill. kroner)	79 625	70 209

I mellom 1. halvår 2006 og 1. halvår 2007 har det for konsernene samlet vært liten endring i utenlandsandelen i verdipapirbeholdningen. Utenlandsandelen for aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler var 85,8 prosent ved utgangen av 1. halvår 2007, omtrent på samme nivå som for ett år siden. Andelen utenlandske obligasjoner og sertifikater klassifisert som omløpsmidler har også holdt seg nokså stabilt, og var ved utgangen av 1. halvår 2007 27,9 prosent, en liten økning fra 26,3 i 1. halvår 2006.

Tabell 8.7 Utenlandsandelen i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	30.06.2004	30.06.2005	30.06.2006	30.06.2007
Aksjer og andeler (omløpsmidler)	83,9	86,1	84,9	85,8
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	12,4	45,1	26,3	27,9

Soliditet

Alle konsernene tilfredstilte minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 1. halvår 2007. Totale forsikringstekniske avsetninger var 46,8 mrd. kroner, en økning på 3 mrd. siden utgangen av 1. halvår 2006. I denne perioden har dekningsprosenten økt fra 110,3 til 113,4.

Alle konsernene tilfredstilte også kapitaldekningskravet ved utgangen av 1. halvår 2007. Den samlede ansvarlige kapital økte fra 14, 8 mrd. kroner ved 1. halvår 2006 til 17,65 mrd. ved 1. halvår 2007.